

**7E ÖĞRENME MODELİNE DAYALI SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNİN
ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYİNE ETKİSİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

Pınar DUMAN

**Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı**

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM

Ağrı-2024

(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

Pınar DUMAN

7E ÖĞRENME MODELİNE DAYALI SOSYAL BİLGİLER
EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYİNE
ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM

AĞRI- 2024

22.01.2024

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ'NE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisi” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☒

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

22/ 01/ 2024

Pınar DUMAN

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM danışmanlığında, Pınar DUMAN tarafından hazırlanan bu çalışma 22/01/2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan:

İmza:

Jüri Üyesi:

İmza:

Jüri Üyesi:

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../2024 tarih ve / nolu kararı ile onaylanmıştır.

.... /...../2024

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. İbrahim HAN

ÖZET

7E ÖĞRENME MODELİNE DAYALI SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYİNE ETKİSİ

Pınar DUMAN

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM

2024, Sayfa: ix + 97

Sosyal bilgiler dersi, öğrencilere günlük yaşamlarında kullanabilecekleri bilgi beceri ve değerler kazandırmayı amaçlamaktadır. Sosyal bilgiler eğitiminde kullanılan öğrenme modellerinden 7E öğrenme, yapılandırmacı eğitim yaklaşımına dayanması itibarıyla öğrencilere günlük yaşamlarında kullanabilecekleri beceriler kazandırmaya yöneliktir. Sosyal bilgiler dersi ile 7E öğrenme modelinin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı ortak becerilerden biri, girişimciliktir. Bu araştırmanın temel amacı, 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisini belirlemektir. Karma araştırma yöntemlerinden gömülü desen ile gerçekleştirilen araştırmanın katılımcı grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Türkiye'nin Ağrı il sınırları içerisinde yer alan bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri ve söz konusu öğrencilerin sosyal bilgiler öğretmenini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği, yarı yapılandırılmış görüşme formları ve yapılandırılmamış gözlem kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın istatistiksel verilerinin çözümlenmesinde bağımsız örneklem için t testi ve kovaryans analizi, niteliksel verilerinin çözümlenmesinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisi düzeyini yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca hem öğrencilerin hem de sosyal bilgiler öğretmenin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilere çok çeşitli nitelikler kazandırdığı yönünde görüşe sahip oldukları belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar itibarıyla uygulamaya ve araştırmaya yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, 7E Öğrenme Modeli, Girişimcilik Becerisi

ABSTRACT

THE IMPACT OF SOCIAL STUDIES EDUCATION BASED ON 7E LEARNING MODEL ON STUDENTS' ENTREPRENEURSHIP LEVELS

Pınar DUMAN

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Hüseyin BAYRAM

2024, Page: ix + 97

Social studies course purposes to provide students with knowledge, skills and values that they can use in their daily lives. 7E learning, one of the learning models used in social studies education, is based on the constructivist education approach and purposes to provide students with skills that they can use in their daily lives. Entrepreneurship is one of the common skills that the social studies course and the 7E learning model purpose to provide students with. The main purpose of this study is to determine the impact of social studies education based on the 7E learning model on students' entrepreneurship levels. The participant group of the study, which was conducted with an embedded design from mixed research methods, consisted of 5th grade students studying in a public secondary school in Ağrı province of Turkey in the spring semester of the 2022-2023 academic year and the social studies teacher of these students. The data were collected using the Entrepreneurship Scale for Secondary School Students, semi-structured interview forms and unstructured observation. Independent samples t-test and covariance analysis were used to analyze the statistical data, and content analysis was used to analyze the qualitative data. In the study, it was concluded that social studies education based on the 7E learning model increased the level of entrepreneurship skill of students. In the study, it was also determined that both students and social studies teacher had the opinion that social studies education based on the 7E learning model provided students with a wide range of characteristics. Based on the results obtained in the study, recommendations for practice and research were developed.

Keywords: Social Studies, 7E Learning Model, Entrepreneurship Skill

ÖNSÖZ

21. yüzyılın beraberinde getirdiği çok boyutlu yaşam koşullarına bağlı olarak devletlerin temel hedefi, birçok beceri ve değer ile donatılmış vatandaşlar yetiştirmek olmuştur. Bu değer ve becerilerin kazandırılmasında önemli bir yere sahip olan sosyal bilgiler dersi, toplum içerisinde etkin, donanımlı, hak ve özgürlüklerinin farkında olan vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Çok çeşitli sosyal bilim disiplinlerinden içerik sağlayan sosyal bilgiler dersi, toplumun ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmekte, sosyal bilimlerden sağladığı bilgileri ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine uygun biçimde düzenleyip öğrencilere aktarmaktadır.

Sosyal bilgiler dersinin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı becerilerden birisi girişimciliktir. Girişimcilik becerisi, günümüz dünya koşullarına bağlı olarak her bireye kazandırılması gereken önemli becerilerden biridir. Sosyal bilgiler dersi ile ilkokul ve ortaokul düzeyindeki öğrencilere girişimcilik becerisinin kazandırılması, öğrencilerin fırsatları fark eden, risk alan, özgüvenli, yaratıcı fikirler üreten, cesaretli, iletişim becerisi güçlü bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlamaktadır.

Sosyal bilgiler dersi ile benzer amaçlara sahip olan yapılandırmacı eğitim yaklaşımı da öğrencilerin günlük yaşamda gereksinim duyduğu beceri ve değerler ile donatılması esasına dayanmaktadır. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımında öğrencilere beceri ve değer kazandırılması amacıyla geliştirilen çeşitli öğrenme modelleri mevcuttur. Söz konusu öğrenme modellerinden biri 7E'dir. 7E, birbirini takip eden aşamalardan oluşan kapsamlı bir öğrenme modelidir. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımına dayanan 7E öğrenme modelinin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı becerilerden biri, tıpkı sosyal bilgiler gibi girişimciliktir. Bu kapsamda sosyal bilgiler dersinde öğrencilere girişimcilik becerisinin kazandırılması amacıyla 7E öğrenme modelinden yararlanılabileceği düşünülerek bu araştırma gerçekleştirilmiştir. 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisini irdelemeye yönelik araştırmada istatistiksel ve niteliksel veriler bir arada toplanmış ve çözümlenerek araştırmanın sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonunda 7E'nin sosyal bilgiler dersinde öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmada etkili bir öğrenme modeli olduğu belirlenmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçların alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın yürütülmesi boyunca desteklerini esirgemeyen, her pes ettiğimde yeniden beni umutlandıran, bilgisi ve donanımıyla her defasında bana yeni şeyler katan, tanımaktan ve öğrencisi olmaktan büyük onur duyduğum çok değerli

danışmanım ve hocam **Sayın Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM**'a sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Öğrenim hayatım boyunca her zaman beni destekleyen, maddi ve manevi olarak her zaman yanımda olan değerli babam **İsmet DUMAN** ve değerli annem **Zeynep DUMAN**'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

22/01/2024

Pınar DUMAN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar DİZİNİ	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
KISALTMALAR DİZİNİ	ix
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.4. Tanımlar	3
İKİNCİ BÖLÜM	5
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. 7E Öğrenme Modeli	5
2.1.1. 7E Öğrenme Modelinin Aşamaları	8
2.1.2. 7E Öğrenme Modelinin Yararları	9
2.1.3. 7E Öğrenme Modelinin Sınırlılıkları	10
2.1.4. 7E Öğrenme Modelinin Uygulanmasında Öğretmen ve Öğrenci Rolleri.....	11
2.2. 7E Öğrenme Modelinin Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılması	14
2.3. Girişimcilik Becerisi	16
2.4. Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Girişimcilik Becerisi	18
2.5. Sosyal bilgiler Eğitiminde 7E Öğrenme Modeli Kullanılarak Girişimcilik Becerisinin Kazandırılması	19
2.6. İlgili Araştırmalar	19
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	31
3. YÖNTEM.....	31
3.1. Desen	31
3.2. Katılımcı Grup	33
3.3. Verilerin Toplanması	35

3.3.1. Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği	35
3.3.2. Öğrenci Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	36
3.3.3. Öğretmen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	36
3.3.4. Yapılandırılmamış Gözlem Formu	36
3.4. Verilerin Çözümlemesi	36
3.5. Pilot uygulama	38
3.6. Denel İşlem Süreci	38
3.7. Geçerlik ve Güvenirlik	40
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	41
4. BULGULAR VE YORUM	41
4.1. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi	41
4.2. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğrenci Görüşleri	43
4.3. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğretmen Görüşleri	48
BEŞİNCİ BÖLÜM	53
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	53
5.1. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisine Ait Sonuçlar ve Tartışma	53
5.2. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğrenci Görüşlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma	54
5.3. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğretmen Görüşlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma	56
5.4. Öneriler	59
5.4.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler	59
5.4.2. Araştırmaya Yönelik Öneriler	60
KAYNAKÇA	61
EKLER	79

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1. 7E öğrenme modelinde öğretmen ve öğrenci rolleri	11
Tablo 3.1. Deney ve kontrol gruplarına ilişkin bilgiler	33
Tablo 3.2. OÖYGÖ ile toplanan verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri ile S-W testi değerleri	36
Tablo 3.3. OÖYGÖ ile toplanan verilere ait ön test ve son test puanlarının homojenlik testi sonuçları	37
Tablo 4.1. Deney ve kontrol gruplarının OÖYGÖ'den aldıkları ön test puanlarının betimsel istatistikleri	41
Tablo 4.2. Deney ve kontrol gruplarının OÖYGÖ'den aldıkları ön test puanları arasında uygulanan bağımsız örneklem için t testinin sonuçları	42
Tablo 4.3. Deney ve kontrol gruplarının OÖYGÖ'den aldıkları son test puanlarının betimsel istatistikleri	42
Tablo 4.4. Ortak değişken olan ön test puanları ile deney ve kontrol grupları arasındaki etkileşime ilişkin sonuçlar	43
Tablo 4.5. Son test puanlarının karşılaştırılmasına yönelik yapılan kovaryans analizi sonuçları	44

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1. 3E öğrenme halkasının genişletilerek 5E öğrenme modeline dönüştürülmesi	6
Şekil 2.2. Eisenkraft (2003)'a göre 7E öğrenme modelinin aşamaları	7
Şekil 3.1. Araştırmada izlenen aşamalar	32
Şekil 3.2. Denel işlem sürecinde izlenen aşamalar	39
Şekil 4.1. 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi ile ilgili öğrenci görüşleri ve deneyimleri	45
Şekil 4.2. 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi ile ilgili öğretmen görüşleri ve deneyimleri	49

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
NCSS	: Amerikan Ulusal Sosyal Bilgiler Konseyi
OÖYGÖ	: Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerin hızla yaşandığı günümüzde devletlerin amacı, söz konusu gelişmelere ayak uyduran vatandaşlar yetiştirmektir. Sözü edilen amacın gerçekleştirilebilmesinde en önemli etken, eğitimidir. Eğitim, geçmişten bugüne toplumların gelişmesinde ve ilerlemesinde önemli rol oynamıştır. 21. yüzyıla girilmesiyle birlikte teknolojik gelişmeler hız kazanmış ve bilgi yoğunluğu ortaya çıkmıştır. Bilgi yoğunluğuna bağlı olarak devletler donanımlı ve etkin vatandaş yetiştirmek için eğitimden faydalanmışlardır (Mentiş Taş, 2004). Bu kapsam göz önüne alındığında eğitim; sosyal, ekonomik, politik ve kültürel açıdan donanımlı vatandaşlar yetiştirilmesinde oldukça önemli bir unsur olmaktadır. Eğitim, bireyleri günlük yaşamlarında karşılaştıkları sorunlara çözüm üretecek bilgiler ile donatmayı amaçlamaktadır. Bu anlamda eğitim toplumların her alanda ihtiyaç duydukları bir yapı haline gelmiştir (Kaymakçı ve Ata, 2012). İlköğretim kademesindeki öğrencilere günlük yaşama ilişkin içerik, sosyal bilgiler eğitimi ile aktarılmaktadır.

İlköğretim kademesindeki öğrencilere günlük yaşamlarında gereksinim duydukları bilgi, beceri ve değerleri kazandırmayı amaçlayan sosyal bilgiler dersi, öğrencilerin toplumsal yaşamda etkin birer birey olmalarını sağlamaktadır (Barr, Barth ve Shermis, 1978). Sosyal bilgiler dersinin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı becerilerden biri, girişimciliktir (Uygun ve Er, 2016). Nitekim sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” ve “Birey ve Toplum” öğrenme alanlarında öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırılması amaçlanmaktadır (MEB, 2023).

Girişimcilik, karşılaşılan fırsatları değerlendirme ve fırsatlardan sağlanan faydaya yönelik planlar yaparak günlük yaşama aktarabilme becerisi şeklinde ifade edilmektedir (Akyürek ve Şahin, 2013). Sosyal bilgiler dersi aracılığıyla öğrencilere girişimcilik becerisinin kazandırılması, girişimci bir neslin oluşmasına katkı sağlamaktadır (Bayram, 2021). Girişimci bir nesle sahip olmak; refah seviyesi yüksek, ekonomisi gelişmiş, yaşam standartları artmış, siyasi açıdan güçlü devletler açısından önemlidir (Armut ve Kılınç, 2018). Sosyal bilgiler dersinde öğrencilere girişimcilik

becerisi kazandırmak amacıyla çeşitli öğrenme modelleri işe koşulmaktadır. Söz konusu öğrenme modellerinden biri 7E'dir.

7E, öğrenmeyi çeşitli aşamalar kapsamında gerçekleştiren, öğrencinin öğrenme sürecine aktif bir şekilde katıldığı bir öğrenme modelidir (Türe, Kurt ve Haşıloğlu, 2017). 7E öğrenme modeli, tıpkı sosyal bilgiler dersi gibi öğrencilere birçok beceri ile beraber girişimcilik becerisini de kazandırmayı hedeflemektedir (Tanrıverdi 2012). 7E öğrenme modeli ile sosyal bilgiler dersinin ortak biçimde kazandırmayı amaçladığı girişimcilik, günümüz insanının gereksinim duyduğu temel becerilerden biridir. Bu kapsamda sosyal bilgiler dersinde öğrencilere girişimcilik kazandırılması amacıyla 7E öğrenme modelinden yararlanılabilir. Nitekim 7E öğrenme modeli, öğrenciyi öğrenme sürecinin merkezine almakta ve öğrenciyi yapılandırmacı yaklaşımın temelini oluşturan günlük bilgi, beceri ve değerlerle donatmayı amaçlamaktadır (Gürbüz, Turgut ve Salar, 2013). 7E öğrenme modeli, öğrenciye; araştırma, sorgulama, gözlem ve işbirliği gibi girişimci bireyin sahip olması gereken beceriler kazandırmaya yöneliktir (Paliç Şadoğlu ve Akdeniz, 2015). Bu kapsamda 7E öğrenme modelinin sosyal bilgiler dersinde öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmak amacıyla işe koşulabilecek bir model olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın konusuyla ilgili alanyazın incelemesinde sosyal bilgiler dersinde 7E öğrenme modelinden yararlanarak öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmayı amaçlayan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan bu araştırmanın sosyal bilgiler alanında bulunan söz konusu eksikliği gidereceği, sosyal bilgiler alanına katkı sağlayacağı ve bu konuda araştırma yapacak kişilere kaynak sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisini belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda bir hipotez kurularak sınanmış ve iki soruya yanıt aranmıştır. Söz konusu hipotez ve sorular şöyledir:

- **Hipotez:** 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin uygulandığı deney grubu ile 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin uygulanmadığı kontrol grubundaki öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

- **Soru 1:** 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik düzeylerine etkisine ilişkin öğrencilerin görüş ve deneyimleri nelerdir?
- **Soru 2:** 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik düzeylerine etkisine ilişkin sosyal bilgiler öğretmeninin görüş ve deneyimleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Günlük yaşam değişkenlerinin değişmesine bağlı olarak bireylerin gereksinim duyduğu bilgi, değer ve beceriler de değişmektedir. Günümüzde günlük yaşamda gereksinim duyulan becerilerden biri, girişimciliktir. Girişimcilik, günlük yaşama yönelik olması itibarıyla hem sosyal bilgiler dersinin hem de yapılandırmacı yaklaşım temelli 7E öğrenme modelinin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı beceriler arasında yer almaktadır. Bu kapsamda sosyal bilgiler dersinde öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmak amacıyla 7E öğrenme modelinin kullanıldığı bu araştırmanın bahsi edilen konu bağlamında alanyazında farkındalık oluşturacağı varsayılmaktadır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- Ağrı il sınırları içerisinde yer alan bir devlet ortaokulunun iki 5. sınıf şubesinde öğrenim gören öğrencilerle,
- 2022-2023 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde 5. sınıf sosyal bilgiler dersi Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanına yönelik hazırlanan etkinliklerle,
- Araştırmada yer alan öğretmen ve öğrencilerden elde edilen verilerden ulaşılan sonuçlarla sınırlıdır.

1.4. Tanımlar

Sosyal bilgiler: Bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda şekillenen, toplumun kazandırmayı hedeflediği vatandaşlık hak ve sorumluluklarını aktarmayı amaçlayan, çeşitli sosyal bilim disiplinlerinden beslenen bir çalışma alanıdır (Deveci ve Bayram, 2022).

Yapılandırmacı yaklaşım: İçerisinde işbirlikli öğrenmeyi temel alan, araştırma ve sorgulamaya dayalı, birçok yöntem, teknik, model barındıran geniş kapsamlı bir kuramdır (Airasian ve Walsh, 1997).

7E öğrenme modeli: Yapılandırmacı eğitim yaklaşımına ait modellerden biri olan 7E öğrenme, öğrenciyi öğrenme sürecinin merkezine almakta ve güdüleme (engage) keşfetme (explore) açıklama (explain) genişletme (elaborate) uyarlama (extend) fikir alışverişi (exchange) değerlendirme (evaluate) aşamalarından oluşmaktadır (Beybee 2003'ten akt. Tanrıverdi 2012)

Girişimcilik becerisi: Yenilikçi fikirler üretebilme ve karşılaşılan fırsatlardan yararlanabilme becerisi (Karadal, 2016).

İKİNCİ BÖLÜM

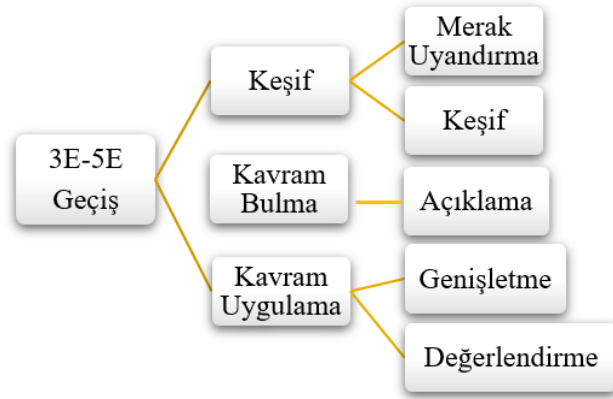
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde 7E öğrenme modeli, sosyal bilgiler dersinde 7E öğrenme modelinden yararlanma, girişimcilik ve sosyal bilgiler dersinde 7E öğrenme modelinden yararlanılarak girişimcilik becerisi kazandırma konuları açıklanmıştır.

2.1. 7E Öğrenme Modeli

Teknolojinin hızla geliştiği çağımızda bilginin aktarılması ve kalıcı öğrenmelerin sağlanması, eğitim-öğretim süreci açısından önemlilik arz etmektedir. Bu sürecin daha verimli ilerlemesi açısından, çağdaş sisteme uyum sağlayan ve öğrenciyi tamamı ile merkezine alan, işlevsel yöntem ve tekniklere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu duruma bağlı olarak son zamanlarda öğrenci temelli yöntem ve tekniklerin oluşturulmasında ve iyileştirilmesinde önemli adımlar atılmaktadır. Bu adımlar içerisinde teknoloji ile uyum sağlayan ve eğitim sisteminin içerisinde son zamanlarda önemli bir yer edinen yapılandırmacı yaklaşım öne çıkmaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşım, öğrencinin aktif bir şekilde bilgiyi kendi zihninde yapılandığı ve önceden var olan bilgileriyle harmanlayarak yeni öğrenmeler gerçekleştirmesine dayanmaktadır (Güven, Selvi ve Benzer, 2018). Bu açıdan yapılandırmacı yaklaşımın eğitimin her alanında uygulanabilirliğini artırmak ve derslerde yaygın bir hale getirmek amacıyla çeşitli yöntem, teknik ve modeller geliştirilerek ortaya konmuştur (Zıngal, 2015). Bu modellerden biri, Robert Kalpus ve Herbert Thier tarafından geliştirilerek ortaya konan 3E öğrenme halkasıdır (Toprak ve Çelikler, 2013). 3E öğrenme halkası; keşif, kavram bulma ve kavram uygulama basamaklarından oluşmaktadır. Zamanla 3E öğrenme halkasının geliştirilmesiyle ön bilgileri yoklama basamağı eklenerek 4E öğrenme modeli oluşturulmuştur (Tanrıverdi, 2012). Piaget'nin gelişim teorisi kapsamında ortaya çıkan 4E modeli, öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşımı sınıf içerisinde uygulaması açısından yarar sağlayan bir modeldir. 4E modeli, sınıf içerisinde öğrenci motivasyonun artırılması ve öğrenciyi düşündürmeye sevk ederken eğlendirmesi açısından işlevsel bir modeldir (Meşeci ve Karamustafaoğlu, 2015). 4E öğrenme modelinin ardından Bybee ve arkadaşları tarafından 3E öğrenme halkasının basamakları genişletilerek 5E öğrenme modeli oluşturulmuştur (Tanrıverdi, 2012).

Şekil 2.1. 3E öğrenme halkasının genişletilerek 5E öğrenme modeline dönüştürülmesi (Kanlı, 2009)

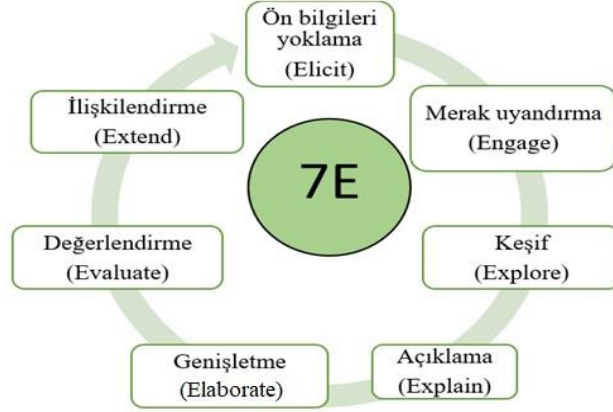
Şekil 2.1 incelendiğinde 3E öğrenme halkasının ilk basamağı olan keşif, merak uyandırma ve keşif olmak üzere genişletilerek ikiye ayrılmıştır. Kavram bulma aşaması, açıklama olarak ifade edilmiştir. Son olarak kavram uygulama aşaması, genişletme ve değerlendirme aşaması olarak ikiye ayrılarak 5E öğrenme modeli oluşturulmuştur.

E modelleri içerisinde 5E öğrenme ile 7E öğrenme modelleri öğrenme ve öğretme sürecinde daha sık tercih edilmiştir. Bu modellerin tercih edilme nedeni, basamaklarının ayrıntılı olmasına bağlı olarak öğrenme sürecinin daha verimli olduğu ve öğrencilerin dikkatlerinin daha kolay çekildiği öngörüsüdür. Bu duruma dayalı olarak 5E öğrenme modeli Bybee (2003'ten akt. Tanrıverdi, 2012) ve Eisenkraft (2003) tarafından yeni basamakların eklenmesiyle beraber geliştirilerek 7E öğrenme modelinin iki farklı yapısı ortaya konmuştur.

Eisenkraft (2003), modelin ilk aşaması olan merak uyandırma aşamasını, ön bilgileri yoklama ve merak uyandırma olarak ikiye ayırırken; Bybee (2003'ten akt. Tanrıverdi 2012) ise Eisenkraft (2003)'tan farklı olarak genişletme aşamasına paylaşma-fikir alışverişi basamağını eklemiştir. Buna dayalı olarak 7E öğrenme modeli farklı iki açıdan ele alınarak ortaya konmuştur (Paliç Şadoğlu ve Akdeniz, 2015).

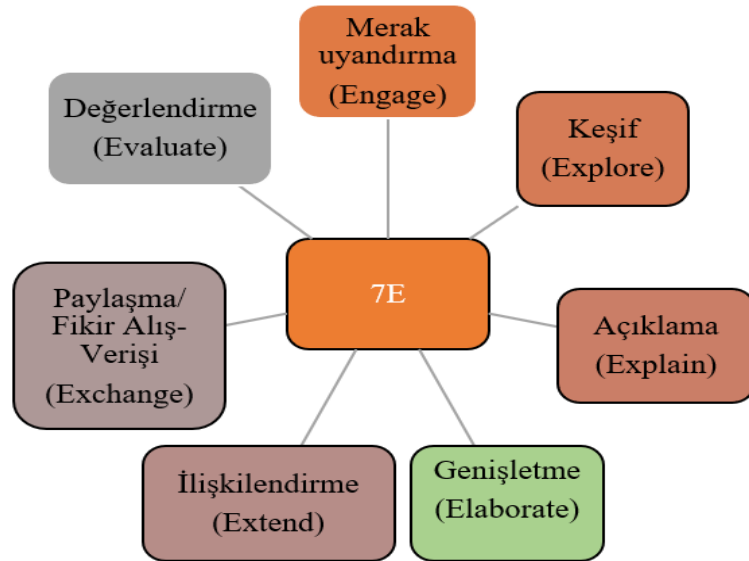
7E öğrenme modelinin Eisenkraft (2003) tarafından ele alınan aşamaları şu şekildedir: Ön bilgileri yoklama (Elicit), Merak uyandırma (Engage), Keşif (Explore),

Açıklama (Explain), Genişletme (Elaborate), Değerlendirme (Evaluate) ve İlişkilendirme (Extend). Eisenkraft (2003)'ın 7E öğrenme modeli, Şekil 2.2'de gösterilmiştir.

Şekil 2.2. Eisenkraft (2003)'a göre 7E öğrenme modelinin aşamaları

Bybee (2003) tarafından ön görülen 7E öğrenme modelinin aşamaları ise şu şekildedir: Merak uyandırma (Engage), Keşif (Explore), Açıklama (Explain), Genişletme (Elaborate), İlişkilendirme (Extend), Paylaşma/Fikir Alış-Verişi (Exchange) ve Değerlendirme (Evaluate) (Gürbüz, Turgut ve Salar, 2013). Bybee (2003'ten akt. Tanrıverdi 2012)'nin 7E öğrenme modeli, Şekil 2.3'te gösterilmiştir.

Şekil 2.3. Bybee (2003'ten akt. Tanrıverdi, 2012)'ye göre 7E öğrenme modelinin aşamaları

Bu araştırmada Bybee (2003'ten akt. Tanrıverdi 2012) tarafından geliştirilen 7E öğrenme modelinin aşamaları esas alınmıştır. Bu kapsamda araştırmada uygulanan etkinlikler ve süreç Bybee (2003'ten akt. Tanrıverdi 2012)'ün 7E öğrenme modeline göre tasarlanmıştır.

2.1.1 7E Öğrenme Modelinin Aşamaları

Bybee (2003) tarafından geliştirilen 7E öğrenme modelinin aşamaları aşağıda açıklanmıştır.

- 1. Merak uyandırma (Engage):** Merak uyandırma aşamasında öğretmen sınıf içerisinde öğrencilerin dikkatlerini çekerek zihinlerinde var olan bilgileri ortaya çıkarmayı amaçlar ve öğrencileri düşünmeye sevk eder. Burada öğrencilerin ön bilgilerinin ortaya çıkarılması ile beraber konu hakkında ne kadar bilgiye sahip oldukları belirlenir (Köksal, 2014).
- 2. Explore (Keşif):** Bu aşamada öğretmen, öğrencileri birlikte araştırma yapmaya teşvik eder. Burada öğrenciler birlikte hareket ederek verileri toplar ve gözlemler yaparlar. Öğretmen öğrencilerin doğru verileri elde etmeleri açısından öğrencilere destekleyici sorular yöneltir (Güven, Selvi ve Benzer 2018).
- 3. Explain (Açıklama):** Öğretmen, bu aşamada öğrencilerin araştırmaları sonucunda elde ettiği bilgileri kendi cümleleri ile ifade etmelerine yardımcı olur. Öğrencilerin ifade etmekte zorlandıkları kavramların ve anlaşılmayan ifadelerin açıklamalarını yaparak konunun genel anlamda özetini yapar (Kahyaoğlu ve Torun, 2021).
- 4. Elaborate (Genişletme):** Bu aşamada öğretmen, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri benzer alanlara transfer etmelerine yardımcı olur. Öğrencinin öğrendiği bilgileri günlük yaşamına aktarması ve pekiştirmesi bu aşmanın önemli yönünü oluşturur. Burada öğretmenin bilgilerin kalıcılığının sağlanması açısından öğrencilerin çeşitli becerilerine hitap eden etkinlikler ve projeler yaptırması aşamanın verimli bir şekilde gerçekleşmesini sağlar (Ateş, 2017).
- 5. Extend (İlişkilendirme):** Öğretmen bu aşamada var olan kavramları diğer alanlardaki kavramlarla karşılaştırarak öğrencilerin yeni kavramlar öğrenmesine yardımcı olur. Kavramların öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılması için öğrencilere sorular yöneltir. Böylelikle öğrenciler,

öğrendikleri bilgilerin diğer alanlarla ilişkisini daha net anlar(Bulut ve Gürbüz, 2017).

- 6. Exchange (Paylaşma/Fikir Alış-Verişi):** Bu aşamada öğretmen, sınıf içerisinde uygulanan etkinlik veya proje çalışmalarında öğrencilerin karşılıklı olarak fikir alışverişinde bulunmaları için etkin bir şekilde rol oynar. Çeşitli yöntem ve tekniklere bağlı olarak sınıf içerisinde gruplar oluşturulur. Öğrencilerin her grup ile etkileşim içerisinde bulunması için öğretmen tarafından yönlendirilir ve fikirler paylaşılır (Çetinkaya ve Biber, 2017).
- 7. Evaluate (Değerlendirme):** Bu aşamada öğretmenin öğrencilerin araştırmalar sonucunda elde ettikleri bilgileri kalıcı hale getirmek ve farklı alanlara aktarmalarını sağlamak için çeşitli etkinlikler yaptırması süreci olumlu yönde etkileyecektir. Örnek olarak günlük tutma, hikâye yazma, kompozisyon yazma veya günlük yaşamın içindeki olaylarla bağlantı kurulabilecek oyunların oynatılması, değerlendirme aşamasını verimli kılar (Çekilmez, 2014).

7E öğrenme modeli, yapılandırmacı yaklaşım temelinde gelişen bir model olup, 2005'ten itibaren uygulamaya konan eğitim sistemi içerisinde önemli bir yer edinmiştir. Her alanda sıklıkla tercih edilen 7E öğrenme modelinin yapılan araştırmalar kapsamında birçok yararının olduğu ortaya konmuştur.

2.1.2. 7E Öğrenme Modelinin Yararları

7E öğrenme modelinin eğitim süreçlerinde sağladığı yararlar, aşağıda sıralanmıştır (Gürbüz ve Turgut, 2013; Saraç, 2017; Bayram, 2022):

- 7E, sınıf içerisinde öğrenciyi her türlü açıdan aktif kılan öğrenci merkezli bir öğrenme modelidir. Öğrenci öğretmen tarafından anlatılan konuyu 7E öğrenme modeli sayesinde araştırma yaparak, gözlem yaparak, açıklamalar yaparak, sorular sorarak en verimli şekilde öğrenir. Burada öğrenci, sınıf içerisinde birebir aktif hareket ettiği için bilgiyi öğrenmenin sorumluluğunu alır. 7E öğrenme modelinin birçok aşamadan oluşması, öğrencilerin çeşitli becerilerine hitap eder ve gelişmesini sağlar.
- 7E öğrenme modelinin birçok aşamasının bulunması konun daha derinlemesine anlaşılmasını sağlar.
- 7E öğrenme modeli ile işlenen dersler, öğrencilerde derse yönelik merak uyandırmaktadır. Böylelikle öğrencilerin derse yönelik ilgilerinde artış yaşanmakta ve eğlenerek öğrenmektedirler.

- 7E öğrenme modelinin önemli bir aşaması olan paylaşma/fikir alışverişi aşmasının uygulanması ile beraber öğrencilerin iletişim içerisinde olması, öğrencilere yanlış öğrendikleri bilgileri düzeltme fırsatı sunmaktadır. Bu durum öğrenciler arasındaki akran dayanışmasını desteklemektedir. Böylelikle öğrenciler birlikte öğrenerek kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmektedirler.
- Öğrenciler 7E öğrenme modeliyle öğrendikleri bilgileri diğer derslere aktarabilmekte ve günlük yaşamlarına uygulayabilmektedirler. Bu durum öğrencilerin yaşayarak öğrenmelerine olanak sağlamaktadır.
- 7E öğrenme modelinin uygulanması; önemli becerilerden olan araştırma, gözlem, iletişim, eleştirel düşünme ve girişimcilik becerilerin gelişmesine katkı sağlayarak öğrencilerin her alanda başarılı olmalarını sağlar.
- 7E öğrenme modelinin önemli bir aşaması olan açıklama aşmasının uygulanması ile beraber öğrenciler araştırdıkları konuları ifade ettiklerinde bireysel olarak başarılı olduklarını düşünerek öz güven kazanırlar.
- 7E öğrenme modelinin merak uyandırma aşması, öğrencilerin derse yönelik ön bilgilerini ortaya çıkarır.
- 7E öğrenme modelinin aşamaları öğrencinin birçok duyusuna hitap ettiği için kalıcı öğrenmeler sağlamaktadır.

2.1.3. 7E Öğrenme Modelinin Sınırlılıkları

Eğitim-öğretim süreci içerisinde 7E öğrenme modelinin birçok yararının olması ile beraber birtakım sınırlılıkları da bulunmaktadır. Söz konusu sınırlılıklar aşağıda sıralanmıştır (Gürbüz ve Turgut, 2013; Saraç, 2017; Bayram, 2022):

- 7E öğrenme modelinin aşamalarının fazla olmasından kaynaklı olarak kalabalık sınıflarda zaman sıkıntısı yaşanabilmektedir.
- 7E öğrenme modelin uygulanması belirli bir zaman dilimini kapsadığı için öğrencinin dersten sıkılması, dikkatinin dağılması ve arkadaşlarını etkilemesi olağan bir durum olarak ortaya çıkmaktadır.
- Öğretmen sınıf içerisinde öğrencilerle bireysel olarak ilgilenmeye bilmektedir.
- Sınıf içerisinde modelin uygulanabilmesi için gerekli araç gereç yeterli olmayabilir. Bu açıdan yüksek maliyet ortaya çıkabilir.

- Daha önceden geleneksel eğitim kapsamında ders alan öğrencilerin yapılandırmacı yaklaşım temelinde gelişen bu modele uyum sağlayamaması söz konusu olabilir.
- Bireysel farklılıkları olan öğrencilerin sınıf içerisinde uyum sağlayamaması söz konusu olabilir.
- 7E öğrenme modelinin aşamalarının fazla olmasından kaynaklı olarak aşamaların uygulanması esnasında öğrenciler arasında dersten kopmalar meydana gelebilir.
- Ders kitaplarının yapılandırmacı yaklaşım ile uyumlu olmamasından kaynaklı olarak sorunlar ortaya çıkabilir.

2.1.4. 7E Öğrenme Modelinin Uygulanmasında Öğretmen ve Öğrenci Roller

Öğrenme, insanın yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. Özellikle eğitim sistemi ile iç içe bulunan öğrenme, öğretmenler tarafından en anlamlı şekilde gerçekleştirilmektedir (Boydak, 2015). Bu açıdan öğretmenlik mesleği insanlık tarihinden bugüne kadar toplum tarafından yüceltilmiş bir meslek olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenler, toplumda her bireyin yetişmesinde etkili bir unsur olarak yer almıştır. Bireyin sosyal, ekonomik, kültürel yönlerini şekillendiren öğretmenler toplumların odağında yer alırlar (Çermik ve Şahin, 2010). Buna dayalı olarak çağdaş eğitim sistemi içerisinde yetişen ve yapılandırmacı yaklaşımı en doğru şekilde uygulayacak öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda 7E öğrenme modelinin uygulanabilmesi için öğretmen ve öğrenciye belirli roller düşmektedir. Bu roller, Tablo 2.1’de gösterilmiştir:

Tablo 2.1. 7E öğrenme modelinde öğretmen ve öğrenci rolleri

Aşama	Öğretmen Roller	Öğrenci Roller
Merak Uyandırma (Engage)	❖ Öğrencilerin dikkatini çekebilecek bir soru yöneltir veya sınıfa ilgi çekici bir materyal getirir. ❖ Öğrencilerin konu hakkındaki ön bilgilerini ortaya çıkarmaya çalışır.	❖ Kafa karıştırıcı soruların yöneltilmesiyle beraber düşünmeye başlar. ❖ Sınıfa ilgisini çeken materyalin getirilmesi derse yönelik ilgisini artırır.

	❖ Öğrencilerin derse katılımını artırmak için kısa bir film izletabilir veya kısa bir etkinlik yapabilir.	❖ Yapılan etkinliklerde eğlenerek derse daha aktif katılır.
Keşfetme (Explore)	❖ Öğrencilerin konu hakkında bireysel veya grup olarak araştırma yapmalarına olanak sağlar. ❖ Öğrencilerin araştırma yaptığı esnada zorlandıkları yerlerde onlara rehberlik eder. ❖ Sınıf içerisinde öğrencileri gözlemler ve yönlendirir. ❖ Öğrenciler yanlış ilerlediklerinde onları doğru yola yönlendirmek için sorular sorar ve ek bilgilendirmeler yapar.	❖ Konuya yönelik araştırma yapmaya başlar. ❖ Elde ettiği bulguları arkadaşlarıyla paylaşır ve yorumlar. ❖ Arkadaşlarıyla birlikte tahminlerde bulunur. ❖ Konuya yönelik elde edilen fikirleri not eder.
Açıklama (Explain)	❖ Öğrencilerin araştırma sonucunda elde ettikleri bulguları sunmaları için onları cesartlandırır. ❖ Öğrencileri dinledikten sonra genel anlamda kavram ve terimlerin açıklamalarını yapar. ❖ Öğrencilerin açıklamalarından sonra konunun genel bir özetini yapar.	❖ Araştırma sonucunda elde ettiği bulguları sınıf ortamında açıklar. ❖ Sınıfta yapılan diğer açıklamaları dinler. ❖ Öğretmenin ders sonunda yaptığı genel açıklamaları dinleyerek yanlışlarını görüp düzeltir.
Genişletme (Elaborate)	❖ Öğrencilerin öğrendikleri bilgileri farklı alanlara uyarlamaları konusunda yardımcı olur.	❖ Elde ettiği yeni bilgileri farklı alanlarda kullanarak öğrendiklerini pekiştirir ve kalıcı öğrenme gerçekleştirir.

	❖ Öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesi için sınıfta konuya yönelik ek etkinlikler yapar.	❖ Ön bilgilerini kullanarak yeni öğrenmeler gerçekleştirir ve öğrendiklerini sürekli olarak genişletir.
İlişkilendirme (Extend)	❖ Öğrencilerin öğrenmelerini farklı konu ve alanlarla bağdaştırır. ❖ Öğrencilerin öğrenilen bilgileri günlük yaşamlarına uyarlayabilmeleri için yardımcı olur. ❖ Öğrencilerin öğrendikleri bilgileri farklı konu ve alanlarla ilişkilendirmesi için ilgi çekici sorular sorar.	❖ Ön bilgilerini yeni bilgileri ile ilişkilendirir. ❖ Öğrendiği bilgiler ile günlük yaşantısı arasında bağ kurar.
Paylaşma/Fikir Alış-Verişi (Exchange)	❖ Öğrencilerin araştırma sonucunda elde ettikleri bilgileri diğer arkadaşlarıyla karşılıklı olarak paylaşımlarını teşvik eder. ❖ Çeşitli tartışma teknikleri kullanarak bilgilerin öğrenciler arasında akatarılmasını sağlar.	❖ Öğrendiği bilgileri arkadaşlarıyla tartışır ve paylaşır.
Değerlendirme (Evaluate)	❖ Öğrencinin beceri ve bilgilerini değerlendirmesi için ortam oluşturur. ❖ Öğrencilerin kendilerini ve arkadaşlarını değerlendirmesi için yardımcı olur.	❖ Öğretmenin kendisine yönelttiği sınav ve ev ödevini yapar. ❖ Süreç içerisinde kendisini ve arkadaşlarını değerlendirir.

2.2. 7E Öğrenme Modelinin Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılması

Sosyal bilgiler dersi, eğitim sistemi içerisinde ilköğretim programları kapsamında yer alan bir çalışma alanıdır (Doğanay, 2008). Çeşitli sosyal disiplinlerden içerik sağlayan sosyal bilgiler; tarih, coğrafya, siyaset bilimi, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, felsefe, psikoloji, sosyoloji, hukuk vb. alanlardan elde ettiği kapsamlı ve zengin içerikli bilgileri ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin düzeylerine indirgeyen bir çalışma alanıdır. Bireyin yaşamının her alanında karşısına çıkabilecek değer ve beceriler kazandıran bu ders, disiplinler arası bir anlayışa sahiptir (Polat ve Aksoy, 2021). Geçmişten günümüze sosyal bilgilerin tanımı birçok kişi tarafından yapılmış fakat net bir tanımla ortaya konulamamıştır. Sosyal bilgilerin ilk tanımını ortaya koyanlar arasında Wesley (1935) yer almaktadır. Wesley (1935) tarafından sosyal bilgiler, *“Sosyal bilimlerin pedagojik amaçlarla harmanlanarak ortaya konulmuş basitleştirilmiş şekli.”* olarak tanımlanmıştır. İlerleyen zamanlarda bu tanım değişmiş sosyal bilgilerin sosyal bilimlerin basitleştirilmiş bir hali olmadığı, sosyal bilgilerin sosyal bilimlerden faydalanan disiplinler arası bir yaklaşım olduğu ortaya konmuştur (Özmen, 2015). Sosyal bilgilerin herkes tarafından onaylanan ve benimsenen bir tanımının yapılması oldukça zordur. Bu durumun sebebi ise sosyal bilgilerin, sosyal bilimlerin içerisinde bulunan birçok disiplin ile etkileşim içerisinde olması ve her bir disiplinin farklı tanımlarının bulunmasıdır (Barr, 1997). ABD’de sosyal bilgiler eğitimi üzerinde çalışmalar yürüten ve en temel savunucusu olan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (National Council Social Studies - NCSS), sosyal bilgilerin tanımını şu şekilde yapmıştır (Mentiş Taş, 2004):

“Sosyal bilgiler bireylere belirli vatandaşlık yeterliliklerini aktarmak ve kazandırmak amacıyla sosyal bilimlerin içerisinde bulunan disiplinlerden faydalananarak oluşturulmuş bir çalışma alanıdır. Bu çalışma alanının temel amacı demokratik bir toplum yapısının ortaya konulması ve kendi kararlarını verme yeterliliğine sahip vatandaşların yetiştirilmesidir.”

Tanımlara bakıldığında sosyal bilgilerin toplumların gelişmesi ve ilerlemesi için önemli bir ders olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda toplumların eğitilmesi ve çağdaş sisteme uyum sağlayan bireylerin yetişmesi için sosyal bilgiler dersi çağdaş eğitim sistemiyle desteklenmiştir. Buna bağlı olarak Türkiye’de sosyal bilgiler eğitiminde 2005 yılında yapılandırmacı yaklaşıma geçilmiştir (Deveci ve Bayram,

2022). Yapılandırmacı yaklaşım, öğrencilerin kendi bilgilerini zihinlerinde yapılandığı bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Aktif öğrenme ile eş anlamlı olarak kullanılan yapılandırmacı yaklaşım “deneyim” kavramı ile sürekli etkileşim içerisindedir (Cobern, 1993). Yapılandırmacı yaklaşıma göre deneyimlerle ilişkilendirilmeyen bilgiler unutulur. Bu açıdan öğrenci sınıfa belirli deneyimler sonucunda gelir ve burada önceden kazandığı bilgiler ile sonradan kazandığı bilgiler arasında bir bağ kurarak eksikliklerini görür. Buna bağlı olarak yanlışlarını düzenler ve kalıcı öğrenmeler sağlar. (Arslan, 2007).

Sosyal bilgiler dersinin öğretilmesinde yapılandırmacı yaklaşımdan faydalanılması kalıcı öğrenmeler sağlayabilir. Yapılandırmacı yaklaşım kalıcı öğrenmelerin sağlanması açısından içerisinde birçok yöntem, teknik ve model barındırmaktadır (Larochelle ve Bednarz, 1998). Yapılandırmacı yaklaşımda teknik ve modellerin oluşturulma amacı, bilgiyi öğrenciye direkt vermekten ziyade bilgiye nasıl ulaşacakları konusunda yol göstermek ve bir problem durumuyla karşılaştıklarında çözüm üretmelerine yardımcı olmaktır (Osborne, 1996). Bu açıdan sosyal bilgiler dersinin öğretiminde yapılandırmacı yaklaşımın temelinde gelişen yöntem, teknik ve modellerden faydalanılması yararlı olacaktır. Söz konusu modeller içerisinde sıklıkla tercih edilen 7E öğrenme modeli, her aşamasında öğrenciye farklı değer ve beceri kazandırması bu modelin kullanımını ön plana çıkarmıştır (Bayram, 2022). Günlük yaşamla iç içe olan sosyal bilgiler dersinin öğrencilere bilgi, beceri ve değer kazandırmayı hedeflemesi 7E öğrenme modeli ile benzerlikler taşıdığını göstermektedir. Bu açıdan sosyal bilgiler dersinin öğretiminde 7E öğrenme modelinin kullanılması, aktarılan bilginin pekişmesine ve birçok beceri ve değer gelişmesine katkı sağlayabilir. Nitekim alanyazında 7E öğrenme modelinin çeşitli alanlar da etkili sonuçlar sağladığına dair çok sayıda çalışma (Çelik ve Özbek, 2013; Gürbüz, Turgut ve Salar, 2013; Köksal, 2014; Paliç Şadoğlu ve Akdeniz, 2015; Kahyaoğlu ve Torun, 2021; Saraç, 2017) yer almaktadır. Çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre 7E öğrenme modelinin öğrenciyi derse yönelik meraklandığı, motivasyonunu artırdığı, cesaretlendirdiği, bilginin kalıcılığını artırdığı, dersi eğlenceli kıldığı, bilimsel süreç becerilerinin gelişmesine yarar sağladığı ortaya konmuştur. Araştırmaların ulaştığı sonuçlara bağlı olarak 7E öğrenme modelinin öğrenciyi derse yönelik birçok açıdan geliştirdiği belirlenmiştir. Alanyazın incelemesi sonucu elde edilen sonuçlar kapsamında 7E öğrenme modelinin sosyal bilgiler dersinde öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmada etkili olabileceği varsayılarak bu araştırma gerçekleştirilmiştir.

2.3. Girişimcilik Becerisi

Girişimcilik, Fransızca “entre” (giriş) ve “prendre” (almak üstlenmek) sözcüklerinden esinlenerek üretilmiş bir ifadedir. Girişimcilik kavramı ilk olarak 18.yüzyılın başlarında ırlandalı Richard Cantillon tarafından tanımlanmıştır. Cantillon’a göre girişimcilik; kesin olarak kazancı belli olmayan üretim girdilerini ve hizmetlerini satın alma faaliyetidir. Bu tanıma bağlı olarak Cantillon, girişimcilik kavramının en önemli özelliği olan risk almayı vurgulamıştır (Çöğürçü, 2016).

Girişimciliğin bir çok türü bulunmaktadır. Günlük yaşamda sıklıkla karşılaşılan girişimcilik türleri şunlardır:

- **İç girişimcilik:** Toplamların ve kişilerin ileri sürdükleri düşüncelerden faydalanarak onları daha faydalı, kar amacı güden farklı fikirlere dönüştürölmesine iç girişimcilik denir. Buna bağlı olarak iç girişimciler sürekli olarak fırsatları fark etme, fırsatları değerlendirme ve bu fırsatları yeni fikirlere dönüştürme çabası içindedirler (Gürel, 2012).
- **Dış girişimcilik:** Dış girişimcilik, kişilerin bireysel çabaları sonucunda elde ettikleri özgün fikirleri yaşama aktarmaları olarak ifade edilmektedir (Bayram, 2021).
- **Sosyal girişimcilik:** Sosyal girişimci bir birey toplumsal kuruluşlar içerisinde meydana gelen herhangi bir boşluk fark ettiğinde gerekli ortamı sağlayarak grupları ve kişileri bir araya getirir ve yönlendirir. Sosyal girişimci, toplumun eksikliklerini fark eder ve bunun yerini doldurmak için tüm kaynakları irdeleyerek uygun kaynağı bulup eksikliği ortadan kaldırır (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2015).
- **Stratejik girişimcilik:** Stratejik girişimcilik bireyin yaptığı çalışmalarda kazanç sağlamak için en uygun en avantajlı yolu bularak kalıcılık sağlamasına yöneliktir. Teknoloji çağında artan rekabet sürekli olarak bir baskı uygulamaktadır. Bu açıdan verimli, faydalı ve kalıcı karın sağlandığı avantajlı yolu fark edip uygulamak önemlidir (Akarsu, 2023).
- **Sanal girişimcilik:** Sanal girişimcilik sahibi birey teknolojiden faydalanarak sanal ortamda kolay ve güvenli bir şekilde fırsatları fark eder ve faydalanır. Bir çok işletme ve şirket sanal ortamda geliştirdiği araçlar sayesinde müşterileri ile yakından ilişki kurar ve büyük kazançlar sağlar (Türel, 2008).

- **Kadın girişimcilği:** Kadın girişimciliği, girişimciliğin bir cinsiyetinin olmadığı savunarak kadınların da aktif olarak iş hayatına atılmasını ve birçok mesleği yapıp başarılı olabileceğini savunmaktadır. Nitekim kadın nüfusun çalışma hayatında yer alması hem ülke ekonomisine hemde kendi gelirine büyük katkı sağlamaktadır (Durukan, 2021).
- **Yeni girişimcilik:** İnternetin çalışma yaşamında sıklıkla kullanılmasına bağlı olarak internet girişimcisi bir diğer ifadeyle yeni girişimci kavramı geliştirilmiştir. Z kuşağı olarak da belirtilen yeni girişimciler, bilim çağının hızına yetişmeleri açısından önemli bir yere sahiptirler (Yelkikalan, Akatay ve Altın, 2010).
- **Genç girişimcilği:** Genç girişimci bireyler bir ülkenin sosyal ve ekonomik açıdan gelişmesinde büyük öneme sahiptirler. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin gelişmesi ve ilerlemesi açısından genç girişimci bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu açıdan devlet tarafından yapılan destekler genç girişimciliğin önemini artırmıştır (Uygun, Mete ve Güner, 2012).
- **Kurumsal girişimcilik:** Kurumsal girişimcilik, bir araya gelen ticari kuruluşların kazanç sağlamak amacıyla risk alması ve buna yönelik olarak iş ortaklığı veya iş pazarlaması yaparak büyümeyi amaçlamalarıdır (Erdem, 2017).

Girişimciliğin uygulamaya yönelik içeriği ise girişimcilik becerisi olarak ifade edilmektedir (Aldrich, 2005). Girişimcilik becerisi, bireyin etrafında meydana gelen fırsatları fark etmesi ve bu fırsatlara yönelik risk alarak planlamalar yapmasıdır (Tarhan ve Kılıç, 2017). Girişimci bir birey, var olan bir olay veya durumun seyrini değiştirmek amacıyla risk alan kişidir (Gömlüksiz ve Kan, 2009). Girişimci birey kendisine güvenen, çalışkan, risk alan, denetimi elinde tutan, kendisini sürekli olarak yenileyen, liderlik rolü yüksek, azimli, kararlı kişidir (Polat vd., 2015). Girişimcilik becerisi, toplum içerisinde yeni fikirlerin üretilmesini sağlayan, ekonomik gelişmenin sağlanması için şirket ve benzeri kuruluşların kurulmasına olanak oluşturan, işsizliğin ortaya çıkmaması için gerekli yetkinlikleri kazandıran, istihdam sahibi bireyler yetiştiren ve farklı bakış açısı kazandırarak fırsatları görme olanağı tanıyan bir kavramdır (Selanik Ay ve Acar, 2016). Girişimcilik becerisi, bireyin gerekli zamanını harcayarak karşılığında maddi kazanç sağladığı, kendisini tatmin ettiği, içerisindeki birçok disiplin ile etkileşim içerisinde olarak bireyi geliştiren kapsamlı bir kavramdır

(Yurtseven ve Ergün, 2018). Girişimci birey, yaşamını kolaylaştırmak için fırsatlardan yararlanan, iyileştirici çözümler bulan, toplum içerisinde denetimi sağlayarak toplumların organizasyonunun devamlılığını sağlayan, iletişim becerisi güçlü liderdir (Önel, 2018). Girişimcilik becerisi, bireyin yaşamı boyunca karşılaştığı fırsatları yakalamayı, isteklerini elde etmek için riski göze almayı, kişisel yeterliklerinin farkında olarak kendisini yönetmeye ilişkindir (Bayram, 2021). Girişimci birey, özgün fikirler üreterek toplumların sorunlarına çözüm üreten, bir zamanda kısıtlı kalmayarak sürekli araştırma yapan, farklı bakış açısına sahiptir (Eroğlu ve Deveci, 2021).

Girişimcilik becerisi ve girişimci bireyle ilgili tanımlara bakıldığında zaman zaman girişimcilik becerisi ve girişimci birey kavramlarının farklı biçimlerde tanımlanmış olduğu görülmektedir. Bu kapsamda girişimcilik becerisinin kesin bir tanımının bulunmadığı ve sürekli olarak içeriğinin değiştiği söylenebilir.

2.4. Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Girişimcilik Becerisi

Bilimin hızla ilerlemesiyle beraber birçok alanda değişim meydana gelmiştir. Bu değişim içerisinde yer alan alanlardan biri de eğitim alanıdır. Eğitim çağa uygun olarak ilerlemekte ve toplumların istekleri doğrultusunda şekillenmektedir. Toplumları oluşturan bireylerin etkili biçimde gelişmelerini sağlayan sosyal bilgiler dersi de bu değişime bağlı olarak günümüz insanın ihtiyaç duyduğu değer ve becerileri öğrencilere kazandırmayı hedeflemektedir (Öztürk ve Kafadar, 2020). Bu beceriler içerisinde önemli bir yere sahip olan girişimcilik, sosyal bilgiler dersi tarafından kazandırılması ve geliştirilmesi uygun görülen bir beceridir (MEB, 2023). Nitekim girişimcilik, günlük yaşamda sıklıkla ihtiyaç duyulan bir beceri olması itibarıyla sosyal bilgiler dersinin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı beceriler arasında yer almaktadır (Bayram, 2021). Girişimcilik becerisi aynı zamanda 7E öğrenme modelinin kazandırmayı hedeflediği beceriler arasındadır (Bayram, 2022).

2.5. Sosyal bilgiler Eğitiminde 7E Öğrenme Modeli Kullanılarak Girişimcilik Becerisinin Kazandırılması

Sosyal bilgiler dersi, ilköğretim ve ortaokul düzeyindeki öğrencilere günlük yaşamla ilişkili becerilerden olan problem çözme, karar verme, araştırma-sorgulama, eleştirel düşünme, girişimcilik ve iletişim gibi becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır (Gelen, 2002). Sosyal bilgiler dersinin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı becerilerden biri olan girişimcilik, Avrupa Komisyonu'nun öğrencilere ilköğretim

itibaren kazandırılmasını ön gördüğü becerilerden biridir (Kalik ve Kırındı, 2022). Çünkü girişimcilik, günümüz yaşam koşullarında bireylerin gereksinim duyduğu başlıca becerilerden biridir (Faulk, 2008). Girişimcilik, aynı zamanda 7E öğrenme modelinin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı beceriler arasında yer almaktadır. Nitekim 7E, tıpkı sosyal bilgiler dersi gibi öğrencileri günlük yaşamda gerek duyulan becerilerle donatmaya yönelik bir öğrenme modelidir (Bybee 2003'ten akt. Tanrıverdi, 2012). Bu açıdan bakıldığında ilkokul ve ortaokulda verilen sosyal bilgiler dersinde 7E öğrenme modeli aracılığıyla öğrencilere girişimcilik becerisinin kazandırılması yararlı bir yaklaşım olabilir.

2.6. İlgili Araştırmalar

Çalışmaya uygun olarak alanyazının incelenmesi sonucunda, 7E öğrenme modeli ve girişimcilik becerisi üzerine ortak bir çalışma bulunmayıp ayrı konu başlıkları altında incelenmiş bilimsel çalışmalar mevcuttur. Sosyal bilgiler alanında 7E öğrenme modeline ilişkin sınırlı sayıda çalışma bulunmaktayken, girişimcilik becerisi üzerine sosyal bilgiler alanında ve çeşitli alanlarda çok sayıda çalışmalar bulunmaktadır. 7E öğrenme modelinin işlendiği çalışmalar incelendiğinde çalışmaların çoğunluğunun fen bilimleri, fizik, Türkçe, matematik, biyoloji, ingilizce, din kültürü ve ahlak bilgisi ve bilişim alanlarında yoğunlaştığı görülmüştür. Bu araştırmanın literatür incelemesi kapsamında ilgili araştırmalar ayrıntılı olarak incelenmiş ve aşağıda özetlenmiştir.

Çepni vd. (2001), fen bilgisi öğretiminde zihinde yapılanma kuramına uygun 7E modeline göre örnek etkinlik geliştirmeyi amaçladıkları çalışmada fen bilgisi öğretimini kolaylaştırmak için 7E öğrenme modeline uygun olarak etkinlikler geliştirmiş ve öğretmen görüşlerine başvurmuşlardır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırma sonunda oluşturulan materyallerin ve etkinliklerin uygulanmasında ve müfredat konularının yetiştirilmesinde zaman sıkıntısının yaşanması nedeni ile etkinlik ve materyallerin uygulanmasının yararsız olacağı belirlenmiştir.

Gönen vd. (2006), bilgisayar destekli 7E öğrenme modelinin lise öğrencilerinin başarı ve tutumlarına etkisini inceledikleri çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu Diyarbakır'daki bir özel lisenin 1. sınıfında öğrenim görmekte olan

öğrenciler oluşturmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 29 sorudan oluşan bir başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak derslerde 7E öğrenme modelinin kullanılmasının öğrencilerin bilgiyi kavrama düzeylerinde ve başarılarında artış sağladığı belirlenmiştir.

Mecit (2006), 7E öğrenme modelinin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisini incelediği araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubuna bir ortaokulun 5. sınıf öğrencilerinden toplam 46 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Cornell eleştirel düşünme becerileri testi serisinden Cornell koşullu akıl yürütme testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak eleştirel düşünme becerileri düzeyinin kontrol ve deney grubu arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Kanlı ve Yağbasan (2008), 7E öğrenme modeli merkezli laboratuvar yaklaşımının öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirmedeki etkisini belirlemeyi amaçladıkları araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir üniversitenin temel fizik laboratuvarı dersini alan fen bilgisi öğretmenliği 1. sınıf öğrencileri oluşturmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 36 sorudan oluşan çoktan seçmeli bir bilimsel süreç beceri testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilere bağlı olarak iki farklı laboratuvar yaklaşımıyla öğrenim gören öğrencilerin aldıkları ortalama puanlar arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır.

Bülbül (2010), bilgisayar animasyonları eşliğinde 7E öğrenme modelinin difüzyon ve osmoz kavramlarının anlaşılmasına etkisini incelediği araştırmasında nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunda İstanbul'daki bir özel lisede öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerinden toplam 66 öğrenci yer almıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak difüzyon ve osmoz tanı testi, difüzyon ve osmoz başarı testi, biyolojiye yönelik tutum ölçeği ve bilimsel süreç testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda 7E öğrenme modelinin difüzyon ve osmoz kavramlarının öğretilmesinde etkili sonuçlar sağladığı belirlenmiştir.

Bulut (2012), eşeyli üreme ve mayoz bölünme konusunda 7E öğrenme modelinin akademik başarıya etkisini incelediği araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır.

Araştırmanın katılımcı grubuna Erzurum ilindeki bir meslek lisesinde öğrenim gören 113 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak konu analiz testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak 7E öğrenme modeline dayalı olarak işlenen derslerin öğrencilerin akademik başarısına anlamlı katkı sağladığı belirlenmiştir.

Çelik vd. (2013), bilgisayar destekli 7E öğrenme modelinin öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine etkisi adlı araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-sontest kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir üniversitenin fen bilgisi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 84 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırma sonunda öğrencilerin bilimsel becerilerinde anlamlı düzeyde artış olduğu belirlenmiştir.

Çelik ve Özbek (2013), 7E öğrenme modelinin hipotez kurma ve değişken belirleme becerileri üzerine etkisini inceledikleri araştırmada yarı deneysel nicel modellerden zaman serisi modelini kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubu Kırıkkale Üniversitesi fen bilgisi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 40 öğrenci ile oluşturulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak hipotez ve değişken belirleme rubriği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak 7E öğrenme modelinin hipotez kurma ve değişken belirleme becerisi üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Görecek (2013), fen bilgisi öğretmen adaylarının kuantum fiziği temel kavramlarını anlama düzeylerine 7E öğrenme modelinin etkisini belirlemeyi amaçladığı araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden örnek olay tarama modelini kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir üniversitede öğrenim gören fen bilgisi öğretmenliği 2. sınıf öğrencilerinden toplam 48 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak kavram testi, kuantum olgu anketi, yarı yapılandırılmış görüşme formu, kamera kaydı ve ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak ders içerisinde etkinliklerin kullanılmasının öğrencilerin kalıcılık ve motivasyonu üzerinde olumlu etki yarattığı ayrıca öğrencilerin dersi ilginç ve eğlenceli bulmalarını sağladığı belirlenmiştir.

Gürbüz vd. (2013), 7E modelinin 6. sınıf fen ve teknoloji dersi “yaşamımızdaki elektrik” ünitesinde akademik başarı ve kalıcılığa etkisini belirlemeyi amaçladıkları araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu 6. sınıflarda öğrenim gören toplam 45 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak

yaşamımızdaki elektrik başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak 7E öğrenme modeline göre hazırlanan materyallerin öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı belirlenmiştir.

Gürbüz ve Turgut (2013), 7E modelinin 6. sınıf fen ve teknoloji dersi yaşamımızdaki elektrik ünitesinde uygulanaşına yönelik öğrenci görüşlerini almayı amaçladığı araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim desenini kullanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Erzurum'daki bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 6. sınıf öğrencilerinden 24 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak 7E modelinin aşamaları ve uygulanaşı ile ilgili görüşme soruları içeren yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağılı olarak 7E öğrenme modeline göre işlenen derslerin öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağladığı fakat 7E öğrenme modelinin aşamalarının uygulanaşında zaman sıkıntısının ortaya çıktığı belirlenmiştir.

Çekilmez (2014), lise fizik dersi elektrik konusunun öğretiminde 7E modelinin öğrenci başarı ve tutumuna etkisini incelemeyi amaçladığı araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden olan yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu 10. sınıf öğrencilerinden toplamda 67 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak elektrik ünitesi başarı testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen verilere bağılı olarak 7E öğrenme modeline göre hazırlanan materyallerin öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı fakat tutumlarında anlamlı bir değışme olmadığı sonucuna varılmıştır.

Köksal (2014), 7E öğrenme modeline göre düzenlenmiş öğretim etkinliklerinin 6. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki başarılarına, tutumlarına ve kalıcı öğrenmelerine olan etkisini incelediğı araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir ortaokulun iki farklı şubesinde öğrenim gören 6. sınıf öğrencilerinden toplam 40 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak İngilizce başarı testi, İngilizce dersi tutum ölçeğı kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre 7E öğrenme modeline göre tasarlanmış etkinliklerin öğrencilerin tutumlarına, akademik başarılarına ve kalıcılığı öğrenmelerine anlamlı bir katkı sağladığı belirlenmiştir.

Paliç Şadoğılu (2014), lise modern fizik ünitesinde 7E öğretim modeline uygun tasarlanan materyallerin etkisini incelemeyi amaçladığı araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır.

Araştırmanın katılımcı grubunu Rize'deki bir devlet lisesinde öğrenim gören toplam 50 öğrenci ile bir fizik öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak modern fizik başarı testi, yarı yapılandırılmış görüşme formu, gözlem ve öğrencilerin uygulama sürecinde doldurdıkları yazılı dokümanlar kullanılmıştır. Araştırmada sonunda 7E öğrenme modeline göre hazırlanan materyallerin öğrencilerin kavramsal ve işlemsel süreçlerine önemli katkı sağladığı belirlenmiştir.

Taş (2014), karikatür destekli 7E öğrenme modelinin kullanıldığı fen öğretimiyle ilgili olarak yaptıkları araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubuna Yalova ilinde bulunan bir ilkokulda bulunan 6. sınıf öğrencilerinden toplam 41 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yaşamımızdaki elektrik ünitesi başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak karikatür destekli fen eğitiminin 7E öğrenme modeli temelinde işlenmesine bağlı olarak öğrencilerin öğrenmelerine büyük katkı sağladığı belirlenmiştir.

Yenice (2014), 7E öğrenme modelinin 8. sınıf fen ve teknoloji dersi mitoz ve mayoz bölünme konusunda öğrencilerin akademik başarılarına etkisini incelemeyi hedeflediği araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test- son test kontrol gruplu modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu iki ortaokuldaki 8. sınıflarında öğrenim gören toplam 64 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular temelinde 7E öğrenme modeline dayalı etkinlik ve materyallerin kullanılmasının öğrencilerin akademik başarılarına anlamlı bir katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çetinkaya (2015), 7E öğrenme modelinin çarpanlar ve katlar konusunun öğretiminde akademik başarıya ve öğrenmenin kalıcılığına etkisini belirlemeyi amaçladığı araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 6. sınıf öğrencilerinden toplam 38 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada 7E öğrenme modeline göre hazırlanmış etkinliklerin öğrencilerin akademik başarılarına önemli bir katkı sağlamadığı ve öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Meydan (2015), atomun yapısı konusunda uygulanan 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisini incelediği araştırmada

karma araştırma yöntemini kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu Ağrı ilinde bulunan bir devlet ortaokulunun 7. sınıflarında öğrenim gören toplam 26 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak akademik başarı testi, fen ve teknoloji dersine yönelik tutum ölçeği ve öğrenci mülakatları kullanılmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlara bağlı olarak deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ile kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.

Paliç Şadoğlu ve Akdeniz (2015), 7E öğrenme modeline yönelik tasarlanan materyallerin lise öğrencilerinin modern fizik başarılarına etkisini inceledikleri araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir Anadolu lisesinde öğrenim gören 50 adet 11. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak 7 sorudan oluşan modern fizik başarı testi kullanılmıştır. Araştırma sonunda 7E öğrenme modelinin öğrencilerin kavramsal ve işlemsel öğrenmelerine olumlu katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Saraç (2015), çoklu ortam destekli 7E öğrenme modeline göre tasarlanan uygulamaların 5. sınıf fen bilimleri dersi maddenin değişimi ünitesinde öğrencilerin öğrenme ürünlerine etkisini belirlemeyi amaçladığı araştırmada karma araştırma yönteminden açımlayıcı sıralı karma deseni kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu güz döneminde öğrenim gören 92 adet 5. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada nicel verilerin toplanılmasında maddenin değişimi ünitesi başarı testi, nitel verileri toplamak amacıyla maddenin değişimi ünitesine yönelik açık uçlu sorular ve çoklu ortam destekli süreç değerlendirme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak 7E öğrenme modeline uygun olarak hazırlanmış uygulamaların öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği ve öğrenme üzerinde kalıcılık sağladığı belirlenmiştir.

Yalmancı ve Yenice (2015), 7E öğrenme modelinin 8. sınıf fen ve teknoloji dersi mitoz ve mayoz bölünme konusunda öğrencilerin akademik başarılarına etkisini incelediği araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön-test- son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinden toplam 64 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak mitoz ve mayoz bölünme ünitesi başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak mitoz ve mayoz

bölünme konusunun 7E öğrenme modeliyle işlenmesinin öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkisi oluşturduğu belirlenmiştir.

Zıngal (2015), sosyal bilgiler dersi demokrasinin serüveni ünitesinde 7E öğrenme modelinin kullanımının öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisini incelemeyi amaçladığı araştırmada karma araştırma yöntemini kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu Ağrı ili merkez ilçesindeki bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 48 adet 6. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak demokrasinin serüveni başarı testi, sosyal bilgiler tutum ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuca bağlı olarak 7E öğrenme modeli ile işlenen sosyal bilgiler derslerinin öğrencilerde kalıcı öğrenme sağladığı ve öğrencilerin derse eğlenerek katılmalarını sağladığı belirlenmiştir.

Amiruddin, Fatchan ve Utaya (2016), 7E modelinin farklı etnik gruplardan oluşan bir lisedeki öğrencilerin coğrafya dersindeki başarısı üzerindeki etkisini irdeledikleri araştırmada; nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel model kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu toplamda 96 kişi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak; görüşme formu, doküman inceleme formu, anket ve akademik başarı testi kullanılmıştır. Veriler çözümlenirken istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Araştırma sonunda coğrafya dersindeki başarının etnik yapıya göre farklılaşmadığını ancak 7E öğrenme modelinin akademik başarı üzerinde önemli bir etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Ateş (2017), 7E öğrenme modeline göre düzenlenmiş öğretim etkinliklerinin Türkçe dersindeki akademik başarıya ve öğrenmedeki kalıcılığa etkisini belirlemeyi amaçladığı araştırmasında ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel nicel modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu Konya ilindeki iki ortaokulun 6. sınıflarında öğrenim görmekte olan 50 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Türkçe dersi başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak 7E öğrenme modeline uygun olarak hazırlanmış etkinliklerin öğrenci başarısı ve öğrenme kalıcılığına anlamlı bir katkı sağladığı belirlenmiştir.

Bayar (2017), 7E öğrenme modelinin 8. sınıf fen ve teknoloji dersi doğal süreçler ünitesinde öğrencilerin akademik başarı, tutum ve motivasyonlarına etkisini irdelediği araştırmasında nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması desenini kullanarak karma yöntem uygulamıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu

Erzurum ilinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinden toplam 42 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak akademik başarı testi, fen ve teknolojiye yönelik tutum ölçeği, fen ve teknoloji motivasyon ölçeği ve görüşme formları kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarılarına olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir.

Biber ve Çetinkaya (2017), 7E öğrenme modelinin çarpanlar ve katlar konusunun öğretiminde akademik başarıya etkisini belirlemeyi amaçladıkları araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu Zonguldak ilinde bulunan bir devlet ortaokulunun 2 şubesinde öğrenim gören 6. sınıf öğrencilerinden toplam 38 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak 7E öğrenme modeline göre hazırlanmış ders etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarına anlamlı bir katkı sağlamadığı görülmüştür.

Bulut (2017), lise biyoloji dersinde 7E öğrenme modelinin başarıya etkisini incelediği araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu lise 3. sınıf öğrencilerinden toplamda 163 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak konu analiz testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak 7E öğrenme modeline göre işlenen derslerin öğrencilerin akademik başarısını anlamlı biçimde yükselttiği belirlenmiştir.

Köksal ve Demirel (2017), 7E modeline göre düzenlenmiş İngilizce öğretim programının 11. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki başarılarına ve kalıcı öğrenmelerine etkisini irdelikleri araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunda Konya’da bulunan bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 11. sınıf öğrencilerinden toplam 63 öğrenci yer almıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak İngilizce dersi başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak 7E öğrenme modeline göre düzenlenmiş etkinliklerin öğrencilerin başarılarına ve kalıcılıklarına anlamlı katkı sağladığı belirlenmiştir.

Saraç (2017), 7E öğretim modeline göre hazırlanan materyallerin öğrencilerin ısı ve sıcaklık kavramlarını anlamalarına etkisini incelemeyi amaçladığı araştırmada nicel araştırma yöntemlerinde ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli

kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak maddenin değişimi ünitesine yönelik açık uçlu sorular formu kullanılmıştır. Araştırmada 7E öğrenme modeline göre hazırlanmış öğretim materyallerinin konuların anlaşılmasına olumlu katkı sağladığı ve soyut konuların daha iyi anlaşılmasında yarar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Saraç ve Tarhan (2017), multimedya destekli 7E öğrenme modeli uygulamalarının öğrencilerin akademik başarısına ve kalıcılığına etkisini inceledikleri araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir ortaokulda öğrenim gören 92 adet 5. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak maddenin değişim birimi başarı testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre akademik başarı ve kalıcılık konularında deney ve kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.

Turgut vd. (2017), Elektromanyetizma konusunda 7E öğrenme modeline uygun çalışma sayfalarının hazırlanmasını ve uygulanmasını içeren araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenini kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu 11. sınıfta öğrenim görmekte olan toplam 52 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak çalışma sayfaları ve bireysel görüşmeler kullanılmıştır. Araştırmada sonunda kullanılan çalışma sayfalarının öğrencilerin kavramsal gelişimlerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Demirörs (2018), Öz düzenleyici bilişsel stratejilerle zenginleştirilmiş 7E öğrenme modelinin öğrencilerin enerji konusundaki başarılarına ve bilimsel süreç becerilerine etkisini incelediği araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir lisede öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerinden toplam 340 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak enerji başarı testi, bilimsel süreç becerileri testi ve görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak öğrencilerin başarıları ve bilimsel süreç becerileri puanları arasında deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir.

Güven, Selvi ve Benzer (2018), 7E öğrenme modeli merkezli STEM etkinliğine dayalı öğretim uygulamalarının akademik başarıya etkisini belirlemeyi amaçladıkları çalışmada; nicel araştırma yöntemlerinden ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel modeli kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu bir devlet

ortaokulundaki 5. sınıflarından iki şubenin öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak çoktan seçmeli sorulardan oluşan akademik başarı testi kullanılmıştır. 7E öğrenme modeli merkezli STEM etkinliğine dayalı uygulama kapsamında gerçekleştirilen araştırmanın sonunda sınıf başarısında bir artış olduğu fakat akademik başarıda anlamlı bir değişiklik olmadığı belirlenmiştir.

Karagöz (2018), basit elektrik devreleri konusu ile ilgili kavramların öğretiminde sanal laboratuvar destekli 7E öğrenme modelinin öğrencilerin zihinsel modelleri üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçladığı araştırmada karama araştırma yöntemini kullanmıştır. Nicel verilerin toplanılmasında kavram testleri ve çalışma yapıları, nitel verilerin toplanmasında ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu İstanbul'da bulunan bir devlet lisesinde öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerinden toplam 86 öğrenci ve 7 fizik öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak 7E öğrenme modeli ile desteklenen uygulamaların öğrenmelerdeki kalıcılığı artırdığı ve derse yönelik ilgi ve istekte artış sağladığı belirlenmiştir.

Suardana vd. (2018), kültür temelli 7E öğrenme modelinin kimya öğretiminde öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri üzerindeki etkisini inceledikleri araştırmada; nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modelden yararlanmışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu Endonezyanın Singaraja şehrinde bulunan 111 tane 11. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak eleştirel düşünme beceri testi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler tanımlayıcı ve çıkarımsal analiz yoluyla çözümlenmiştir. Araştırma sonunda 7E öğrenme modelinin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiği ortaya konmuştur.

Shuaibu ve Ishak (2020), 7E öğrenme modelinin girişimcilik becerisi kazandırmadaki etkisine yönelik öğretmen görüşlerini irdeledikleri araştırmada; keşfedici sıralı karma desen kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubu; 4 otomobil teknolojisi öğretmeni, 6 inşaat teknolojisi öğretmeni, 5 elektrik tesisat ve bakım işleri öğretmeni ve 5 metal işleri öğretmeni olmak üzere toplamda 20 öğretmenden oluşmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu ve anket kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel ve istatistiksel teknikler bir arada kullanılmıştır. Araştırma sonunda girişimcilik becerisinin kazandırılmasında 7E öğrenme modelinden yararlanılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Hussain, Mahmood ve Asghar (2021), 7E öğrenme modelinin ortaöğretim matematik öğrencilerinin yaratıcılığına etkisini irdeledikleri araştırmada; nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel model kullanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu toplam 60 tane 9. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri yaratıcılık ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır. Araştırma sonunda 7E öğrenme modelinin öğrencilerin yaratıcılık düzeylerini anlamlı biçimde geliştirdiği saptanmıştır.

Kahyaoğlu ve Torun (2021), 8. sınıf cebirsel ifadeler ve özdeşlikler konusunun 7E öğrenme modeli ile öğretilmesinin öğrencilerin akademik başarılarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisini irdeledikleri araştırmada çalışmanın alt problemlerine bağlı olarak nicel kısmı yarı deneysel nitel kısmı ise durum çalışmasına uygun olarak karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu Batı Karadeniz bölgesindeki bir devlet ortaokulunun 8. sınıflarında öğrenim görmekte olan toplam 50 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplam aracı olarak cebirsel ifadeler başarı testi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak 7E modeli ile işlenen derslerin öğrencilerin motivasyonunu artırdığı ve dersi daha eğlenceli hale getirdiği belirlenmiştir.

Şahin ve Yağbasan (2022), 7E öğrenme modeliyle yaratıcı dramının bir arada kullanılmasının manyetik alanlar konusunun öğretimindeki etkisini inceledikleri araştırmada hem nicel hem nitel boyutlara sahip karma araştırma yöntemini kullanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu fizik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 16 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak manyetik alan konu başarı testi ve yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Araştırma sonunda 7E öğrenme modeli destekli yaratıcı dramının öğrencilerin başarılarını artırdığı belirlenmiştir.

Nafiah, Sunarno ve Suharno (2023), lise ikinci sınıf parabolik hareket konusunun proje tabanlı öğrenme ve 7E öğrenme modelleriyle işlenmesinin öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerine etkisini irdeledikleri araştırmada; nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modelden yararlanmışlardır. Araştırmanın katılımcı grubunu Surakarta est Java Endonezya'daki bir okulda öğrenim gören 9. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde rastgele örnekleme tekniği kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında yaratıcı düşünme ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri

istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Ulaşılan sonuçlara bağlı olarak proje tabanlı öğrenme ile 7E öğrenme modeli arasında yüzde beş anlamlı düzeyde etkileşim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaratıcılık becerinin kazandırılmasında ise proje tabanlı öğrenmenin 7E öğrenme modeline göre daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

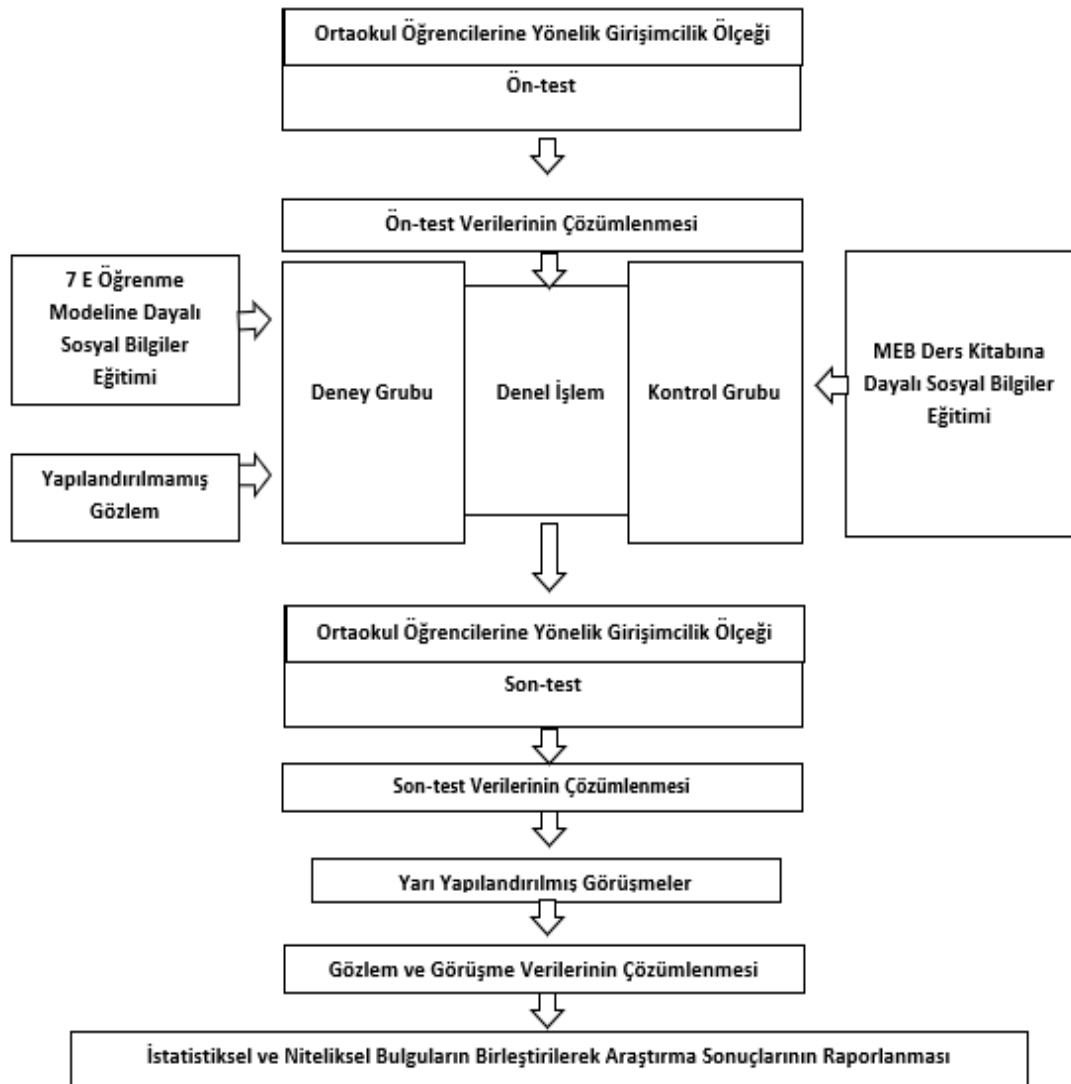
3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, analiz süreci, araştırmanın pilot uygulaması, araştırmanın denel işlem süreci, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği ve araştırmanın sınırlılıkları açıklanmıştır.

3.1. Desen

7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisini irdelemeye yönelik bu çalışmada karma araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Karma araştırma yöntemi, istatistiksel ve niteliksel veri toplama ve çözümleme süreçlerinin birlikte kullanıldığı araştırmalarda işe koşulmaktadır (Creswell ve Plano Clark, 2017). Bu çalışmada karma araştırma yönteminin kullanılmasındaki neden, araştırma verilerinin istatistiksel veri toplama aracı olan ölçek ve niteliksel veri toplama araçları olan öğrenci yarı yapılandırılmış görüşme formu, öğretmen yarı yapılandırılmış görüşme formu ve yapılandırılmamış gözlem formu aracılığıyla toplanmış olması ve aynı zamanda veri çözümleme sürecinde istatistiksel ve niteliksel tekniklerin bir arada kullanılmış olmasıdır.

Deneyisel olarak tasarlanan çalışmada gömülü karma desenden yararlanılmıştır. Gömülü karma desen, deneyisel bir uygulamanın niteliksel veri toplama ve çözümleme aşamalarıyla zenginleştirilmesine yöneliktir (Creswell ve Plano Clark, 2017). Bu çalışmada gömülü karma desenin kullanılmasındaki neden, araştırmanın istatistiksel bulgularının yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış gözlem bulgularıyla derinlemesine irdelenmek istenmesidir. Araştırmada gömülü karma desen kapsamında izlenen aşamalar, Şekil 3.1’de gösterilmiştir:

Şekil 3.1. Araştırmada izlenen aşamalar

Şekil 3.1’de görüldüğü üzere araştırmanın denel işleminden önce deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilere ölçek ile ön test uygulanmış ve araştırmanın birincil istatistiksel verileri toplanmıştır. Sözü edilen veriler çözümlenmiş ve dosyalanmıştır. Ardından araştırmanın denel işlemi gerçekleştirilmiştir. Denel işlem sırasında yapılandırılmamış gözlem tekniğiyle deney grubundaki öğrencilerden ilk niteliksel veriler toplanmıştır. Denel işlem sona erdikten sonra deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilere ölçek ile son test uygulanmış ve araştırmanın ikincil istatistiksel verileri toplanmıştır. Son test verileri de çözümlendikten sonra deney grubunda yer alan öğrencilerle ve sosyal bilgiler öğretmeniyle görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler aracılığıyla araştırmanın ikincil niteliksel verileri toplanmıştır. Ardından

gözlem ve görüşme verileri bir araya getirilerek çözümlenmiştir. Ulaşılan niteliksel bulgular, deneysel olarak gerçekleştirilen araştırmanın istatistiksel bulgularını desteklemek amacıyla düzenlenmiştir. Son aşamada ise istatistiksel ve niteliksel bulgular birleştirilmiş ve araştırma sonuçları ortaya konmuştur.

3.2. Katılımcı Grup

Araştırma katılımcı grubu iki bölümden oluşmaktadır. Katılımcı grubun ilk bölümü istatistiksel verilerin toplandığı, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerden oluşmaktadır. İkinci bölümü ise deney grubunda yer alan ve görüşme yapılan öğrenciler ile sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır.

İstatistiksel verilerin toplandığı katılımcı grup, 2022-2023 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Türkiye'nin Ağrı il sınırları içerisinde yer alan bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri ile oluşturulmuştur. İstatistiksel verilerin toplandığı katılımcı grup oluşturulurken ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, araştırmada yer alan unsurların belirlenmiş niteliklere sahip unsurlar arasından seçildiği yöntemdir. Bu yöntemde örneklem grubu oluşturulmadan önce araştırmanın amacı gözetilerek istenen nitelikler belirlenir. Ardından söz konusu nitelikleri karşılayan katılımcılara ulaşılmaya çalışılır (Büyüköztürk vd., 2020). İstatistiksel verilerin toplandığı katılımcı grup belirlenirken araştırmanın yürütüleceği okulun sosyo-ekonomik düzeyinin orta kademedede olması ve en az iki 5. sınıfa sahip olması durumları ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırmada orta sosyo-ekonomik düzeyin bir ölçüt olarak alınmasının nedeni, araştırmanın bağımlı değişkeni olan girişimcilik becerisinin yüksek ya da düşük sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda doğru ölçülemeyeceğinin varsayılmasıdır. Araştırmanın 5. sınıf öğrencileriyle yapılmasının nedeni ise, araştırmanın ortaokul kademesindeki ilk sınıf düzeyinde yapılmak istenmesidir. Araştırmanın yapıldığı okul belirlendikten sonra deney ve kontrol gruplarının tayin edilmesinde random tekniği işe koşulmuştur. İstatistiksel verilerin toplandığı deney ve kontrol gruplarına ilişkin bilgiler Tablo 3.1.'de verilmiştir:

Tablo 3.1. Deney ve kontrol gruplarına ilişkin bilgiler

Bilgi	Deney grubu		Kontrol grubu	
	f	%	f	%

Cinsiyet	Kız	12	52.20	9	40.90
	Erkek	11	47.80	13	59.10
	Toplam	23	100	22	100
Annenin mesleği	Ev hanımı	17	73.92	15	68.20
	İşçi	0	0.00	1	4.50
	Memur	1	4.34	4	18.20
	Esnaf	1	4.34	0	0.00
	Diğer	4	17.40	2	9.10
	Toplam	23	100	22	100
Babanın mesleği	Çalışmıyor	4	17.40	1	4.50
	İşçi	10	43.46	9	40.90
	Memur	4	17.40	10	45.50
	Esnaf	4	17.40	2	9.10
	Diğer	1	4.34	0	0.00
	Toplam	23	100	22	100
Annenin eğitim durumu	Okuma yazma bilmiyor	0	0.00	0	0.00
	Okuma yazma biliyor	7	30.40	0	0.00
	İlkokul mezunu	4	17.10	2	9.10
	Ortaokul mezunu	8	34.80	10	45.50
	Lise mezunu	2	8.70	10	45.50
	Üniversite mezunu	2	8.70	0	0.00
	Lisansüstü eğitim mezunu	0	0.00	0	0.00
	Toplam	23	100	22	100
Babanın eğitim durumu	Okuma yazma bilmiyor	0	0.00	0	0.00
	Okuma yazma biliyor	0	0.00	0	0.00
	İlkokul mezunu	0	0.00	1	4.50
	Ortaokul mezunu	3	13.00	5	22.70
	Lise mezunu	6	26.10	13	59.10
	Üniversite mezunu	12	52.20	3	1.60
	Lisansüstü eğitim mezunu	2	8.70	0	0.00
	Toplam	23	100	22	100

Tablo 3.1 incelendiğinde deney grubunun 12'si kız, 11'i erkek olmak üzere toplam 23 öğrenciden oluştuğu görülmektedir. Kontrol grubunun ise 9'u kız, 13'ü erkek olmak üzere toplam 22 öğrenciden oluştuğu görülmektedir. Tablo 3.2'de yer alan bilgiler kapsamında deney grubunda yer alan öğrencilerin çoğunluğunun annesinin ev hanımı olduğu; çoğunluğunun babasının ise memur olduğu anlaşılmaktadır. Deney grubundaki öğrencilerin annelerinin eğitim durumunun okuma yazma bilme, ilkokul ve ortaokul mezunu olma dolaylarında olduğu, babalarının eğitim durumunun ise çoğunlukla üniversite mezunu olma biçiminde olduğu görülmektedir. Tablo 3.1'e bakıldığında kontrol grubundaki öğrencilerin annelerinin de çoğunluğunun ev hanımı olduğu, babalarının ise genellikle işçi ya da memur olduğu anlaşılmaktadır. Kontrol grubu öğrencilerinin annelerinin genellikle ortaokul ya da lise mezunu, babalarının ise çoğunluğunun lise mezunu olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmanın niteliksel verilerinin toplandığı grup, deney grubundaki gönüllü öğrencilerle ve deney ve kontrol gruplarının sosyal bilgiler derslerine giren öğretmenle oluşturulmuştur. Niteliksel verilerin toplandığı grupta 8 öğrenci ve 1 sosyal bilgiler öğretmeni olmak üzere toplam 9 katılımcı yer almıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin isimleri etik ilkeler kapsamında gizlenmiş bunun yerine her öğrenciye Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde birer kod isim verilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmeni ise araştırmada SBÖ biçiminde kodlanarak yer almıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Karma gömülü desen ile gerçekleştirilen araştırmanın verileri toplanırken hem istatistiksel hem de niteliksel veri toplama araçları kullanılmıştır. Söz konusu araçlara ilişkin açıklamalar başlıklar halinde sunulmuştur.

3.3.1. Ortaokul öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeği

Araştırmanın istatistiksel verilerinin toplanmasında Eroğlu, Deveci ve Gürdoğan Bayır (2020) tarafından geliştirilen ortaokul öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeği (OÖYGÖ) kullanılmıştır. Söz konusu ölçek 31 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. 4'lü likert tipinde tasarlanmış olan ölçekten alınabilecek en yüksek puan, 124, en düşük puan ise 31'dir. Eroğlu, Deveci ve Gürdoğan Bayır (2020), ölçeği geliştirirken ölçeğin iç tutarlılık katsayısını $\alpha=.90$ olarak belirlemişlerdir. Bu araştırma için yapılan

iç tutarlılık çalışmasında ise ölçeğin iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.92$ biçiminde hesaplanmıştır. Bahsi edilen ölçek, EKLER bölümünde verilmiştir.

3.3.2. Öğrenci yarı yapılandırılmış görüşme formu

Araştırmanın denel işleminin ardından deney grubunda yer alan gönüllü öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sırasında araştırmacı tarafından geliştirilen öğrenci yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Söz konusu form geliştirilirken; 1 profesör, 2 doçent ve 4 doktor öğretim üyesi olmak üzere toplam 7 uzmanın görüşü alınmıştır. Formun son biçiminde 5 soru yer almıştır. Öğrenci yarı yapılandırılmış görüşme formu, EKLER bölümünde verilmiştir.

3.3.3. Öğretmen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Öğrencilerle yapılan görüşmelerin ardından sosyal bilgiler öğretmeniyle görüşülmüştür. Görüşme sırasında araştırmacı tarafından geliştirilen öğretmen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmen yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilirken; 1 profesör, 2 doçent ve 4 doktor öğretim üyesi olmak üzere toplam 7 uzmanın görüşü alınmıştır. Formun son biçiminde 4 soru yer almıştır. Öğretmen yarı yapılandırılmış görüşme formu, EKLER bölümünde verilmiştir.

3.3.4. Yapılandırılmamış Gözlem Formu

Araştırmanın denel sürecinde araştırma ortamının gözlemlenmesi amacıyla yapılandırılmamış gözlem formu kullanılmıştır. Yapılandırılmamış gözlem formu, EKLER bölümünde verilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın veri çözümleme süreci aşamalı olarak yürütülmüştür. İlk aşamada istatistiksel veriler çözümlenmiştir. OÖYGÖ ile toplanan istatistiksel verilerin çözümlenmesinde işe koşulacak testlerin belirlenmesi için çeşitli işlemler yapılmıştır. Bu kapsamda öncelikle verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiş ve Shapiro Wilk (S-W) testi uygulanmıştır. Ulaşılan sonuçlar, Tablo 3.2’de gösterilmiştir:

Tablo 3.2. OÖYGÖ ile toplanan verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri ile S-W testi değerleri

Grup	Ön test			Son test		
	Çarpıklık	Basıklık	S-W	Çarpıklık	Basıklık	S-W
Deney	-.896	.756	.163	-.163	-.998	.361
Kontrol	-1.086	1.203	.058	-.130	1.472	.055

Tablo 3.2’de görüldüğü üzere OÖYGÖ ile toplanan verilerin deney grubuna yönelik ön test puanlarının çarpıklık değeri -.896, basıklık değeri .756 S-W değeri ise .163 çıkmıştır. OÖYGÖ ile toplanan verilerin kontrol grubuna yönelik ön test puanlarının ise çarpıklık değerinin -1.086, basıklık değerinin 1.203, S-W değerinin ise .058 olduğu görülmektedir. OÖYGÖ ile toplanan verilerin deney grubundaki son test puanlarının çarpıklık değeri -.163, basıklık değeri -.998 S-W değeri ise .361’tür. OÖYGÖ ile toplanan verilerin kontrol grubundaki son test puanlarının ise çarpıklık değerinin -.130, basıklık değerinin 1.472, S-W değerinin ise .055 olduğu görülmektedir. Ön test ve son test verilerinin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile 1,5 arasında; S-W değerlerinin .05’ten büyük (Tabachnik ve Fidel, 2019) çıkmış olmasına bağlı olarak verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir.

Araştırmada ayrıca ön test ve son test verilerinin homojen dağılıp dağılmadığının kontrol edilmesi amacıyla Levene testi yapılmıştır. Testin sonucunda ulaşılan değerler, Tablo 3.3’te gösterilmiştir:

Tablo 3.3. OÖYGÖ ile toplanan verilere ait ön test ve son test puanlarının homojenlik testi sonuçları

Ön test				Son test			
Levene İstatistiği	sd1	sd2	p	Levene İstatistiği	sd1	sd2	p
.318	1	43	.576	3.646	1	43	.063

Tablo 3.3’e bakıldığında deney ve kontrol gruplarından OÖYGÖ ile toplanan verilere uygulanan homojenlik testi sonucunda ön test verilerinin p değerinin .576, son test verilerinin p değerinin ise .063 olduğu görülmektedir. p değerlerinin hem ön test verileri için hem de son test verileri için .05’ten büyük (Kilmen, 2020) çıkmış olmasına bağlı olarak verilerin homojen dağıldığı belirlenmiştir.

Araştırmanın istatistiksel verilerinin çarpıklık ve basıklık değerleri, S-W değerleri ile homojenlik testi sonuçları kapsamında ön test ve son test verilerinin

özömlenmesinde parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Ardından hangi parametrik testlerin kullanılacağı, araştırılmıştır. Kovaryans analizi kullanabilme durumu için araştırmanın bağımlı değişkeni olan son test puanları ile ortak değişkeni olan ön test puanları arasında doğrusal bir ilişkinin olması durumu araştırılmıştır. Ayrıca deney ve kontrol gruplarında grup içi regresyon katsayılarının eşit olup olmadığı araştırılmıştır. Bağımlı değişken ile ortak değişken arasında doğrusal bir ilişki olduğu ve grup içi regresyon katsayılarının eşit olduğu belirlenmiştir. Ulaşılan sonuçlara bağılı olarak istatistiksel verilerin özömlenmesinde bağımsız örneklemeler için t testi ve kovaryans analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın niteliksel verilerinin özömlenmesinde içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerden araştırma sorusuna yönelik kavramsal ve ilişkisel yapılara ulaşmayı amaçlayan bir özömleme yöntemidir (Creswell ve Plano Clark, 2017). Araştırmanın niteliksel verilerinin özömlenmesi sürecinde, özömlenmenin doğru yapılıp yapılmadığına ilişkin olarak uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu kapsamda niteliksel verilerin özömlenmesiyle oluşturulan kod ve temalar ile verilerin ham biçiminin 4'te 1'i nitel araştırmalarda yetkin bir araştırmacıya gönderilerek görüşü alınmıştır.

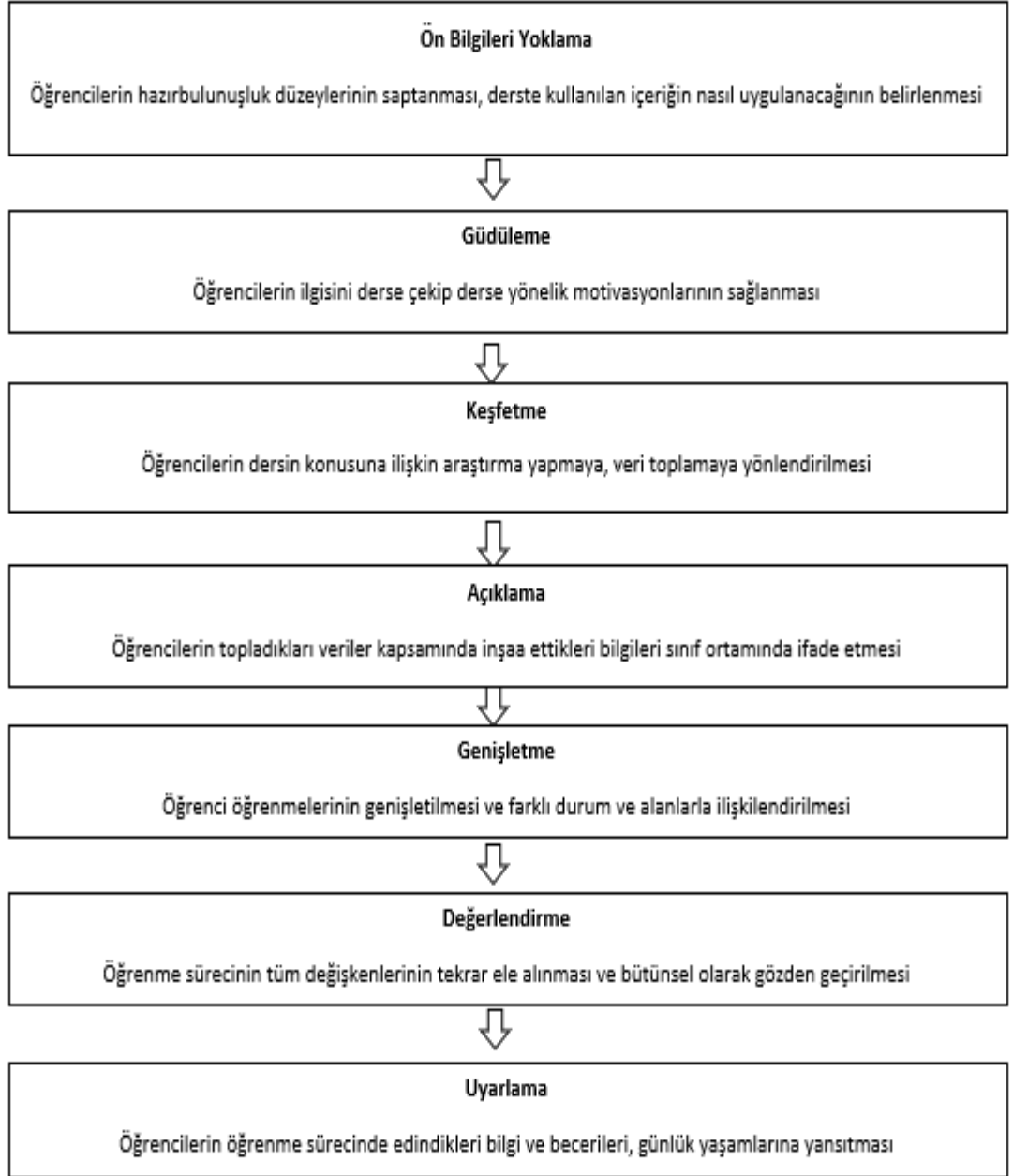
3.5. Pilot Uygulama

Araştırmanın denel işleminden önce araştırmada kullanılan etkinliklerin araştırmanın amacına uygunluklarının belirlenmesi amacıyla pilot uygulama yapılmıştır. Araştırmanın yapıldığı ortaokuldan farklı bir ortaokulda yapılan pilot uygulama 2 haftalık bir süreci kapsayacak biçimde 6 ders saati boyunca uygulanmıştır. Pilot uygulama sonunda araştırma etkinliklerinin araştırmanın amacına uygun olduklarına karar verilmiştir.

3.6. Denel İşlem Süreci

Araştırmanın denel işlemi, 2022-2023 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Türkiye'nin Ağrı ilinin sınırları içerisinde yer alan bir ortaokulda gerçekleştirilmiştir. Denel işlem sürecinde deney grubunda sosyal bilgiler dersinin Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanına yönelik içerik esas alınarak tasarlanan 7E öğrenme modeline dayalı ders planları kullanılmıştır. Kontrol grubunda ise Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından ön görölen eğitim biçimine devam edilmiştir. Denel işlemin araştırmacının niteliklerinden etkilenmemesi için araştırma boyunca uygulanan etkinliklerin sosyal

bilgiler öğretmeni tarafından yürütülmesi sağlanmıştır. Toplam 6 hafta süren denel işlemin her bir dersinde uygulanan aşamalar, Şekil 3.2’de gösterilmiştir:

Şekil 3.2. Denel işlem sürecinde izlenen aşamalar

Şekil 3.2’de görüldüğü üzere araştırmanın denel işleminde 7E öğrenme modelinin yapısına uygun olarak; ön bilgileri yoklama, güdüleme, keşfetme, açıklama, genişletme, değerlendirme ve yansıtma aşamaları uygulanmıştır. Denel işlem sürecinde uygulanan 7E öğrenme etkinliği örneği, EKLER bölümünde verilmiştir.

3.7. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada geçerlik ve güvenirliliğin sağlanması amacıyla çeşitli işlemler gerçekleştirilmiştir. Söz konusu aşamalar şunlardır:

- İstatistiksel verilerin toplanmasında kullanılan OÖYGÖ'nün bu araştırma için uygunluğunun kontrolü amacıyla iç tutarlılık testleri yapılmıştır.
- İstatistiksel verilerin çözümlenmesinde kullanılan testlerin belirlenmesi için verilerin normallik ve homojenlik durumları araştırılmıştır.
- Niteliksel verilerin toplanmasında kullanılan görüşme formlarının geliştirilmesi sürecinde 7 uzmanın görüşünden yararlanılmıştır.
- Araştırmanın niteliksel verilerinden elde edilen kod ve temalar ile ham verilerin 4'te 1'i uzman görüşüne sunularak çözümlemenin doğru yapıp yapılmadığına ilişkin görüş alınmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan bulgular yorumlanarak açıklanmıştır.

5. sınıf sosyal bilgiler dersinde 7E öğrenme modelinin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisini sorgulamaya yönelik bu araştırmada istatistiksel ve niteliksel veriler bir arada toplanmıştır. Araştırmada öncelikle ön test verileri daha sonra son test verileri çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Ardından araştırmanın niteliksel verileri çözümlenmiş ve istatistiksel verilerle birleştirilerek araştırmanın bulguları ortaya konmuştur. Söz konusu bulgular; “7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi”, “7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğrenci Görüşleri ve Deneyimleri” ve “7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğretmen Görüşleri ve Deneyimleri” olmak üzere üç başlık altında sunulmuştur.

4.1. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi

7E öğrenme modelinin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisini araştıran bu çalışmada denel işlem öncesinde deney ve kontrol gruplarına ön test olarak OÖYGÖ uygulanmıştır. Ulaşılan sonuçlara yönelik betimsel istatistikler, Tablo 4.1’de gösterilmiştir:

Tablo 4.1. Deney ve kontrol gruplarının OÖYGÖ’den aldıkları ön test puanlarının betimsel istatistikleri

Gruplar	n	$\bar{x}$	ss
Deney	23	3.29	.39
Kontrol	22	3.52	.35

Tablo 4.1 incelendiğinde 7E öğrenme modelinin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin OÖYGÖ’den aldıkları ön test puan ortalamasının 3.29, standart sapmasının ise .39 olduğu görülmektedir. 7E öğrenme modelinin

uygulanmadığı kontrol grubunda yer alan öğrencilerin OÖYGÖ'den aldıkları ön test puan ortalamasının 3.52, standart sapmasının ise .35 olduğu görülmektedir.

Deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığının irdelenmesi amacıyla bağımsız örneklem için t testi uygulanmıştır. Ulaşılan sonuçlar, Tablo 4.2'de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Deney ve kontrol gruplarının OÖYGÖ'den aldıkları ön test puanları arasında uygulanan bağımsız örneklem için t testinin sonuçları

Grup	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Deney	23	3.29	.39	43	2.015	.051
Kontrol	22	3.52	.35			

Tablo 4.2'ye bakıldığında deney grubu ön test puan ortalamasının ($\bar{x}$) 3.29; kontrol grubu ön test puan ortalamasının ise 3.52 olduğu görülmektedir. Bağımsız örneklem için t testi sonucunda serbestlik derecesi 43, t değeri 2.015 ve p değeri .051 biçiminde bulunmuştur. Ulaşılan değerlere bağlı olarak deney ve kontrol gruplarının ön test sonuçları arasında ($t_{(43)}=2.015$; $p=.051 > .05$) anlamlı bir farklılık olmadığı (Tabachnik ve Fidel, 2019) görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarına ait sonuçların benzer olması kapsamında grupların denel işlem öncesi girişimcilik düzeylerinin yakın olduğu belirlenmiştir.

Denel işlem sonrasında deney ve kontrol gruplarına son test olarak OÖYGÖ uygulanmıştır. Ulaşılan sonuçlara yönelik betimsel istatistikler Tablo 4.3'te gösterilmiştir:

Tablo 4.3. Deney ve kontrol gruplarının OÖYGÖ'den aldıkları son test puanlarının betimsel istatistikleri

Gruplar	n	$\bar{x}$	Ss
Deney	23	3.78	.11
Kontrol	22	3.51	.26

Tablo 4.3 incelendiğinde, 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin OÖYGÖ'den aldıkları son test puan ortalamasının 3.78, standart sapmasının ise .11 olduğu görülmektedir. 7E

öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin uygulanmadığı kontrol grubunun OÖYGÖ son test puan ortalamasının 3.51, standart sapmasının ise, 26 olduğu görülmektedir.

Yapılan denel işlemin öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisini ortaya koymak amacıyla kovaryans analizi yapılmıştır. Kovaryans analizi yapılmadan önce bağımlı değişken ile ortak değişken arasında doğrusal bir ilişkinin olması durumu araştırılmıştır. Deney ve kontrol gruplarına ait ön test puanları ile son test puanları arasında doğrusal bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın ön test ve son test puanları arasındaki ilişkinin doğrusal olduğu belirlendikten sonra gruplarda grup içi regresyon katsayılarının eşit olma durumu kontrol edilmiştir. Ulaşılan değerler, Tablo 4.4'te gösterilmiştir:

Tablo 4.4. Ortak değişken olan ön test puanları ile deney ve kontrol grupları arasındaki etkileşime ilişkin sonuçlar

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
Düzeltilmiş model	1.009	3	.336	9.068	.000
Grup	.122	1	.122	3.283	.077
Ön test	.204	1	.204	5.490	.024
GrupxÖn test	.060	1	.060	1.606	.212
Hata	1.520	41	.037		
Toplam	2.529	44			

Tablo 4.4'te görüldüğü gibi grup ön test etkileşimine ait p değeri, .212 olarak hesaplanmıştır. p değerinin .05'in üzerinde çıkmış olması ($F_{(1, 41)} = 1.606$; $p = .212 > .05$), deney ve kontrol gruplarına yönelik grup içi regresyon eğrilerinin eşit olduğu (Büyüköztürk vd., 2020) anlamına gelmektedir.

Grupların son test puanlarının karşılaştırılması amacıyla kovaryans analizi yapılmıştır. Yapılan kovaryans analizi itibarıyla elde edilen sonuçlar Tablo 4.5'te gösterilmiştir:

Tablo 4.5. Son test puanlarının karşılaştırılmasına yönelik yapılan kovaryans analizi sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Gözlemlenen η^2	Gözlemlenen güç
Düzeltilmiş model	.949	2	.475	12.617	.000	.375	.994
Ön test	.176	1	.176	4.690	.036	.100	.562
Grup	.929	1	.929	24.688	.000	.370	.998
Hata	1.580	42	.038				
Toplam	2.529	44					

Tablo 4.5'e bakıldığında deney ve kontrol gruplarının son test puanları (ön test puanlarına göre düzeltilmiş) arasındaki p değerinin .00 çıkmış olduğu görülmektedir. Söz konusu değer .05'ten küçük çıkması, denel işlemin istatistiksel olarak anlamlı sonuç ($F_{(1; 42)} = 24.688$; $p = .00 < .05$) verdiğini göstermektedir. Bir başka deyişle araştırmanın deney ve kontrol gruplarına ait ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Tabloya bakıldığında denel işlemin etki büyüklüğünün de hesaplanmış olduğu görülmektedir. Denel işlemin etki büyüklüğünün .370 olduğu belirlenmiştir. Denel işlemin etki büyüklüğünün .14'ten büyük çıkmış olması (Green ve Salkind, 2004) denel işlemin etki büyüklüğünün geniş olduğunu göstermektedir.

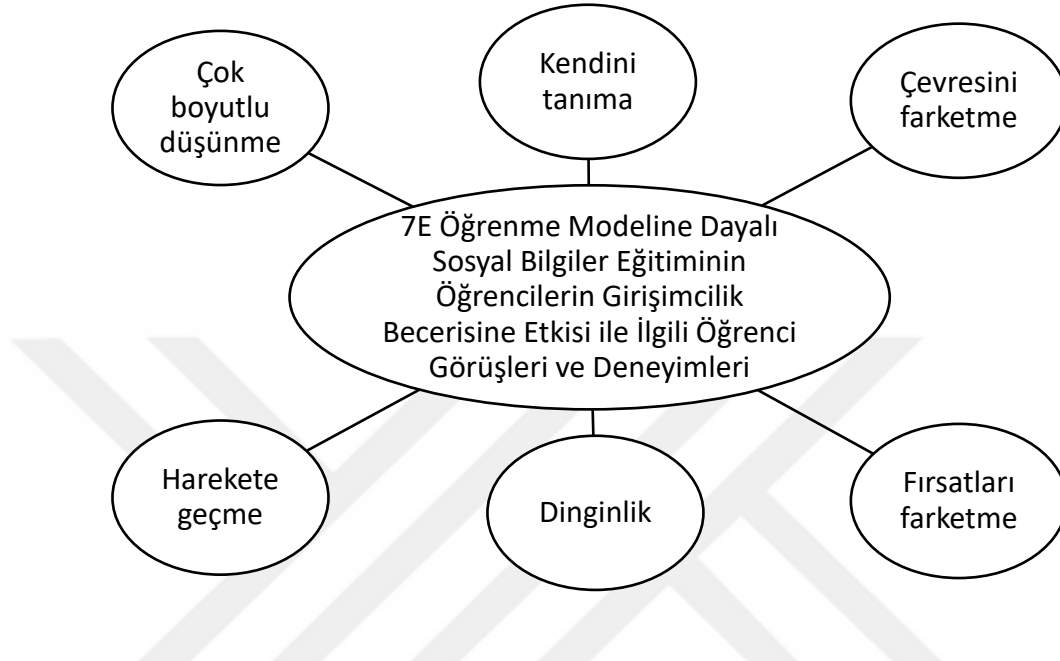
Tablo 4.5'te ayrıca denel işlemin gücüne de yer verilmiştir. Tablo 4.5'e bakıldığında gerçekleştirilen denel işlemin gücünün .998 olduğu ve bu kapsamda hipotezinin %99 oranında doğrulandığı (Christensen, Johnson ve Turner, 2015) görülmektedir. Ulaşılan sonuçlar temelinde 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik beceri düzeylerini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğrenci Görüşleri ve Deneyimleri

Araştırmada 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisiyle ilgili öğrenci görüşleri ve deneyimleri

araştırılmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan bulgular, doğrudan alıntılarla desteklenerek açıklanmıştır.

7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisiyle ilgili öğrenci görüşleri ve deneyimleri kapsamındaki bulgular, Şekil 4.1’de gösterilmiştir:

Şekil 4.1. 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi ile ilgili öğrenci görüşleri ve deneyimleri

Şekil 4.1’de görüldüğü üzere 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisiyle ilgili öğrenci görüşleri ve deneyimlerinden sağlanan bulgular; kendini tanıma, çevresini fark etme, fırsatları fark etme, dinginlik, harekete geçme ve çok boyutlu düşünme biçimindedir.

Araştırmada görüşülen öğrencilerden bazılarının 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilere kendini tanıma konusunda yarar sağlayarak girişimcilik becerisini etkilediği görüşünde oldukları belirlenmiştir. Bu öğrencilerden birkaçının konuyla ilgili görüşleri şöyledir:

“İşlediğimiz konular böyle kendini göstermek için bize şans veriyordu. Yani kendimizi gösterebiliyorduk. Yani ne kadar yetenekli olduğumuzu filan... Yani aslında kendimizi tanıyorduk. Kendimizin gücünü tanıyorduk. Kendimizin ne kadar güçlü olduğunu anlıyorduk. İnsanın

kendinin ne yapabileceğini bilmesi ya da ne yapamayacağını bilmesi iyidir.” (Ö4)

“Derslerimiz bana göre bize faydalı oldu. İçimizdeki cevheri ortaya çıkarttı. Mesela alım satım işlerinde ben bu işleri yapabilirim artık. Kendime inancım oluştu. Girişim yapabilirim, girişimci olabilirim diye inanıyorum.” (Ö6)

“Kendi kendimi keşfettim söyleyebilirim. Ben neymişim halbuki diyorum şimdi. Demek ki bana fırsat verilse ben çok işler başarabiliyordum. Bunu anladım işte. Hem de çok iyi anladım.” (Ö8)

Bazı öğrencilerin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere çevresini fark etme konusunda yarar sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Söz konusu öğrencilerden biri olan Ö3, bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmiştir: *“Sağında solumda ne oluyor iyice fark ediyorum. Göz açık oldum. İnsanın sağında solunda ne oluyor, ne bitiyor bilmesi icap eder. Bilecek ki kendine iyi olanı ve kötü olanı görebilsin.”* Ö5 ise görüşünü aşağıdaki gibi dile getirmiştir:

“Derslerde hayatta her an her şey olabilir denildi ya bize hep... Bu doğrudur bence. Hayatta her vakit her iş olabilir. Bu yüzden de hep uyanık olmak gerekir. Etrafını görmek gerekir. Ben öyle yapıyorum şimdi en azından. Yani etrafıma bakıyorum. Etrafımı görüyorum.” (Ö5)

Araştırmada 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin kendisine çevresini fark etme konusunda yarar sağladığını düşünen diğer bir öğrenci ise Ö8 olmuştur. Ö8, konuyla ilgili görüşünü *“Bir adam bir iş yaptığında etrafındaki insanları iyi tanımalı. İnsanları da iyi tanımalı, kendi halini de iyi bilmeli.”* sözleriyle dile getirmiştir. Sözlerine devam Ö8, aynı zamanda konuyla ilgili olarak *“Bunu yapabilirse her işinde başarılı olabilir diyorum ben. Ben de öyle olmaya çalışıyorum. Kendimi tanıdığımı düşünüyorum şimdi artık.”* demiştir.

Birkaç öğrencinin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere fırsatları fark etme konusunda yarar sağladığını düşündükleri görülmüştür. Bu öğrencilerden biri olan Ö1, *“İnsanın önüne fırsat her zaman çıkmaz. Fırsatları kovalarsan bulursun. Kovalamazsan bulamazsın. Bulduğun zaman da hemen hakkından gelmen gerekiyor.”*

diyerek fırsatları fark etme konusundaki bakış açısını ifade etmiştir. Ö1 daha sonra *“Hemen değerlendirmezsen fırsat kaçar. Benim şimdi karşıma fırsat çıksa, ne konuda olursa olsun, hemen değerlendiririm.”* denel işlemin kendisine sağladığı kazanımı belirtmiştir. Ö2 ise *“Bence başarılı olmak için fırsatları kaçırmamaya çalışmalıyız. Çünkü bu hayatta insan her zaman fırsat elde edemiyor. Ben eskiden de fırsatları kaçırmazdım ama şimdi daha fazla kaçırmıyorum.”* diyerek görüşünü ortaya koymuştur. Görüşülen öğrencilerden biri diğeri olan Ö4, konuya ilişkin olarak *“Derslerde girişimci öğrenciler yetiştiriliyor demişti bize hocamız. Ben öğrendim bu girişimciliği. Girişimci olmak için fırsat nedir, nasıl değerlendirilir bilmek lazım. Ben biliyorum bence şimdi.”* cümlelerini kurmuş ve görüşünü belirtmiştir.

Bazı öğrencilerin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında kendilerine dinginlik kazandırdığını düşündükleri belirlenmiştir. Konuyla ilgili öğrenci görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Bizim yaşımızdaki çocukların kanı kanıyor ya... Ama bu iyi bir şey değil. Şimdi bu derslerde sakın olmanın ne kadar iyi bir şey olduğunu anladık. Normal hayatta da hep sakın olmalıyız. Sakın olmak iyidir. İnsan akıllıca düşünüyor sakın olunca. Kendine faydalı oluyor sakın olunca.” (Ö2)

“Girişimci kişi atarlı olursa olmaz. Atarlı olmaması gerek. Ben girişimciysem her şeyi yavaş, sinirlenmeden halletmem lazım. Atarlanarak girişimcilik olmaz. Bunu öğrendim mesela. Hem de iyi öğrendim” (Ö6)

Birkaç öğrencinin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında kendilerine harekete geçme özelliği konusunda yarar sağladığını düşündükleri görülmüştür. Bu öğrencilerden Ö4, konuyla alakalı görüşünü, *“Beklemek olmaz. Bir iş varsa, bir konu varsa hemen ilgilenmek gerekir. Bekleyen, bir şey yapmayan adam kaybeder. Derslerde de hep bu konuda konuşuyorduk. Hep böyle videolar filan izliyorduk.”* şeklindeki sözlerle ifade etmiştir. Ö5 ise *“Benim için insanın bir girişimcilik işinde yapılabileceği bir şey varsa yapmalıdır. Yapabiliyorsa zaman kaybetmeye gerek yok. Bu meseleyi bu sondaki derslerde iyice anladık yani.”* sözlerini kullanarak görüşünü açıklamıştır. Diğer bir öğrenci olarak Ö7, *“Eline fırsat geçti mi hemen atıl kurt gibi olmalısın. Öyle olmazsan iş işten geçer. Sen de kaybedersin.”* diyerek görüşünü ortaya koymuştur.

Bazı öğrenciler 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında kendilerine çok boyutlu düşünme becerisi kazandırdığını belirtmişlerdir. Bu görüşlerden en dikkat çekici olanları şunlardır:

“Valla benim bu derslerde anladığım kadarıyla insanın başarılı olması için her şeyi düşünmesi gerekiyor. Böyle en ufak bir eksik bırakmaması gerekiyor. Her konuyu, her mevzuyu düşünmesi gerekiyor. Her mevzuda ne yapması gerektiğini iyice hesaplaması gerekiyor.” (Ö3)

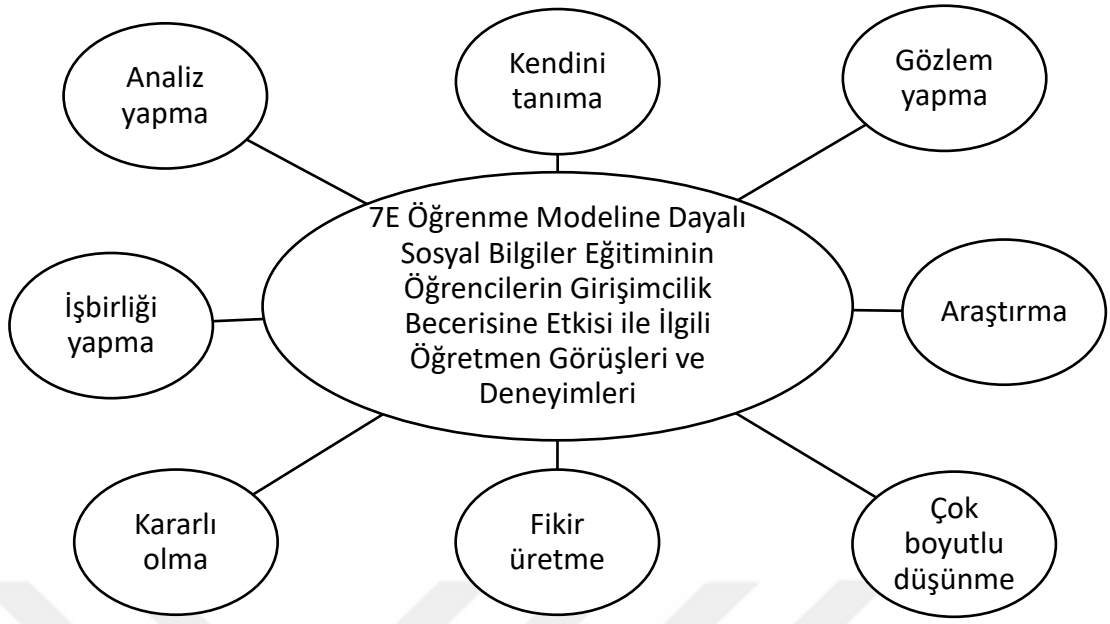
“Kişiler her açıdan düşünürse işini halledebilir. Her açıdan düşünmezse işini halledemez. Bunu hikayelerde (Denel işlem sürecinde kullanılan hikayeler) hep gördük, duyduk. Kendimiz de öyle yaptık. İyice anladık.” (Ö5)

Öğrencilerle yapılan görüşmelerden sağlanan verilerin çözümlemesiyle öğrencilerin araştırmanın denel işleminin kendilerine sağladığı kazanımlar konusundaki görüşlerine yönelik bulgular ortaya konmuştur. Ulaşılan bulgular, araştırmada yer alan öğrencilerin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında; kendini tanıma, çevresini fark etme, fırsatları fark etme, dinginlik, harekete geçme ve çok boyutlu düşünme konularında kendilerine katkı sağladığını düşündükleri belirlenmiştir.

4.3. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğretmen Görüşleri ve Deneyimleri

Araştırmada 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisiyle ilgili öğretmen görüşleri ve deneyimleri araştırılmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan bulgular, doğrudan alıntılarla desteklenerek açıklanmıştır.

7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisiyle ilgili öğretmen görüşleri ve deneyimleri kapsamındaki bulgular, Şekil 4.2’de gösterilmiştir:

Şekil 4.2. 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi ile ilgili öğretmen görüşleri ve deneyimleri

Şekil 4.2’de görüldüğü üzere 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisiyle ilgili öğretmen görüşleri ve deneyimlerinden sağlanan bulgular; kendini tanıma, gözlem yapma, araştırma, çok boyutlu düşünme, fikir üretme, kararlı olma, işbirliği yapma ve analiz yapma biçimindedir.

Araştırmada yer alan sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere kendini tanıma konusunda yarar sağladığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmeninin konuyla ilgili görüşüne temel oluşturan sözleri şunlardır:

“Yapılan etkinlikler sonrasında, daha doğrusu etkinlikler boyunca da gördüğüm, öğrencilerimin kendilerinin farkına vardığı. Söylemek istediğim, öğrenciler kendilerini daha fazla tanımaya başladılar. Örneğin daha çekingenlikleri kırıldı diyebilirim. Üstelik birçok farklı konuda da kendilerinin farkına vardılar. Örneğin akademik başarılarını yükseltebileceklerini de anladılar.”

Sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere gözlem yapma becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmeninin bu konudaki görüşü şöyledir:

“Öğrencilerin gözlem becerilerinde gözle görülür bir gelişme oldu. Zaten yapılan uygulamalar da bu amaçlıydı. Öğrencilerin gözlem becerilerinin gelişmesi de kaçınılmazdı bence. Fikrimce yapılan uygulamalar, etkinlikler öğrencilere gözlem becerisini fark edilir şekilde kazandırdı.”

Sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere araştırma becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmeninin konuyla ilgili sözleri şöyledir:

“7E öğrenme modeliyle dersleri yaptığımız sınıf (Deney grubu), araştırma yapma konusunda bayağı ilerledi. Araştırmacı kişilikler oldular. Araştırma becerileri gelişti. Bu da kaçınılmazdı. Çünkü öğrencileri hep araştırma yapmaya yönlendirdik. Doğal olarak da böyle bir gelişme oldu.”

Sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere çok boyutlu düşünme becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmeninin bu konudaki ifadeleri şunlardır:

“Derslerde kullandığımız uygulamalar, öğrencileri çok boyutlu düşünmek durumunda bırakıyordu. Böyle olunca da öğrencilerde farklı konuları eş zamanlı olarak düşünmek ve değerlendirmek becerisi oluştu. Şimdi öğrencilere bakıyorum bazen. Bir konunun aynı anda farklı boyutlarını sorgulayabiliyorlar.”

Araştırmada yer alan sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere fikir üretme konusunda yarar sağladığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmeninin konuyla ilgili görüşüne bağlam oluşturan sözleri şunlardır:

“Öğrenciler orijinal fikirler üretmeye başladılar. Açıkçası öğrencilerin önceki durumuyla şu anki durumlarını karşılaştırdığım zaman karşıma

öğrencilerin ilerlediğini gösteren bir tablo çıkıyor. Neden diyorum bunu? Öğrencilerim yeni görüşler geliştirmeye başladılar. Daha doğru fikir üretmeye başladılar.”

Sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere kararlı olma konusunda yarar sağladığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenin bu konuda dile getirdikleri şunlardır:

“Öğrencilerde geçmişe oranla (Denel işlemden öncesine oranla) kararlılık görüyorum ben. Çabucak vazgeçmediklerini görüyorum. Bunu sadece ben değil tüm derslerin hocaları düşünüyor. Mesela matematik hocasından öğrencilerin problem sorularını çözmek konusunda daha azimli olmaya, daha inatçı olmaya başladıklarını duydum.”

Sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere işbirliği becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmeninin bu konudaki ifadeleri şunlardır:

“Öğrencilerin birlikte çalışma güdüsü güçlendi. Özellikle birlikte çalışamayacaklarını düşündüğüm öğrenciler bile derslerde işbirliği yapmaya başladılar. Bu yüzden diyebilirim ki bu uygulamalar, öğrencilere işbirliği becerisi kazandırdı.”

Sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere analiz yapma becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenin bu kapsamdaki cümleleri şunlardır:

“Uygulamalar öğrencilere analiz becerisi de kazandırdı. Bazen öğrencilerden öyle sözler duyuyorum ki çocukların konuyu analiz ettiğini ve daha sonra bir bakış açısı geliştirdiklerini anlıyorum. Çok defa gördüm bunu öğrencilerde. Konunun nedenlerini araştırıp kendi akıllarıyla analiz ediyorlar. Ardından bir bakış açısı geliştiriyorlar.”

Sosyal bilgiler öğretmeniyle yapılan görüşmeden sağlanan verilerin çözümlemesiyle araştırmanın denel işleminin öğrencilere sağladığı kazanımlar konusundaki öğretmen görüşlerine yönelik bulgular ortaya konmuştur. Ulaşılan bulgular, sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler

eğitiminin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere; kendini tanıma, gözlem yapma, araştırma, çok boyutlu düşünme, fikir üretme, kararlı olma, işbirliği yapma ve analiz yapma konularında katkı sağladığı yönünde görüşe sahip olduğunu göstermiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularının yorumlanmasıyla ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Araştırmanın sonuçları alanyazındaki benzer çalışmalar ışığında tartışılmıştır. Bu bölümde ayrıca araştırmanın sonuçları kapsamında oluşturulan öneriler de sunulmuştur.

5. sınıf sosyal bilgiler dersinde 7E öğrenme modelinin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisini sorgulamaya yönelik bu çalışmada karma gömülü desen kullanılmıştır. Bu bağlamda çalışmada istatistiksel ve niteliksel veriler bir arada toplanmıştır. Çalışmada öncelikle ön test verileri daha sonra son test verileri çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Ardından araştırmanın niteliksel verileri çözümlenmiş ve istatistiksel verilerle birleştirilerek araştırmanın bulguları ortaya konmuştur. Araştırmanın bulguları birleştirilerek araştırmanın sonuçlarına ulaşılmıştır. Söz konusu sonuçlar, alanyazındaki benzer konulu araştırmalar esas alınarak tartışılmıştır.

5.1. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisine Ait Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmada 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitimi kapsamında yürütülen denel işlemin istatistiksel olarak anlamlı sonuç sağladığı belirlenmiştir. Bir başka deyişle araştırmanın deney ve kontrol gruplarına ait ön test ve son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Öte yandan araştırmanın denel işleminin etki büyüklüğün geniş olduğu ve gözlemlenen gücünün büyük olduğu belirlenmiştir. Söz konusu sonuçlar itibarıyla 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisini geliştirdiği ortaya konmuştur. Nurdina, Martono ve Sangka (2019), interaktif eğitim araçlarıyla öğrencilere girişimcilik kazandırmayı amaçladıkları çalışmada 7E öğrenme modelinin öğrencilerin girişimcilik becerisini geliştirdiği sonucuna ulaşmışlardır. Choy ve Quek (2016), öğrencilerin akademik başarıları ile toplumsallaşmaları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarısını artırmanın yanı sıra girişimci bireyler olmalarına da katkı sağladığını belirlemişlerdir. Hattab (2014), 7E öğrenme modelinin üniversite öğrencilerinin girişimcilik becerisine

etkisini irdelediği araştırmasında 7E öğrenme modelinin öğrencilere girişimcilik kazandırmada etkili olduğunu belirlemiştir. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan çok sayıda farklı çalışmaya da (Nora ve Snyder, 2008; Ahmad ve Batool, 2015; Mothibi, 2015; Zare vd., 2016; Torun, 2020) rastlanmıştır.

5.2. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğrenci Görüş ve Deneyimlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmada öğrencilerden bazılarının 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere kendini tanıma konusunda yarar sağladığı görüşünde oldukları belirlenmiştir. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan çok sayıda farklı çalışmaya da rastlanmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde; Bayram (2021), gerçekleştirdiği probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisi adlı araştırmada araştırma sürecinin öğrencilerin kendi yeteneklerini fark etmesi, kendilerini keşfetmeleri, kendilerini tanımaları yönünde önemli katkılar sağladığını ortaya koymuştur. Zıngal (2015) tarafından yapılan çalışmada, 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarısını artırdığı ve bu modelin dersi eğlenceli kılması, öğrencilerin derse adapte olmaları ve öğrencilerin kendilerini daha yakından tanımaları konusunda öğrencilere katkı sağladığı soncuna ulaşmıştır. Bayar (2017)'ın çalışması incelendiğinde 7E öğrenme modeline uygun ders materyalleri ile işlenen fen bilimleri derslerinin öğrenciler tarafından akademik başarıyı, motivasyonu ve tutum geliştirmeyi olumlu biçimde etkilediği şeklinde görüldüğü belirlenmiştir. Alanyazında aynı konuda benzer sonuçlar elde eden farklı çalışmalar da (Kanlı, 2007; Kanlı ve Yağbasan, 2008; Demirezen, 2010; Bulut, 2012; Gürbüz, 2012; Çolak, 2014; Saraç, 2015; Yıldızbaş, 2019) tespit edilmiştir.

Araştırmada bazı öğrencilerin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında kendilerine çevresini fark etme konusunda yarar sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan çok sayıda çalışmaya rastlanmıştır. 7E öğrenmenin bir alt modeli olan 5E öğrenme modeli ile yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Örneğin Yıldız (2008), yaptığı araştırmada 5E öğrenme modelinin kullanıldığı kavramsal değişime dayalı öğretimin öğrencilerin sınıf çevresine karşı olumlu tutum sergilemelerini sağladığı soncuna ulaşmıştır. Yalçın

(2020), yaptığı araştırmada 5E öğrenme modeline göre geliştirilen oyunların öğrencilerin dinleme, konuşma, yazma becerilerinde, motivasyonlarında ve çevreye karşı tutumlarında olumlu katkılar sağladığını belirlemiştir. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar ise şu şekildedir: Nuhoğlu ve Yalçın (2006 9, Ergin, Kanlı ve Tan (2007), Yalçın (2010), Coşkun (2011), Toprak (2011), Akaydın (2016), Şahin, (2016), Dalak (2017), Akaydın ve Kaya (2018), Kaleli (2018), Demir (2019), Gürleroğlu (2019), Tetik (2019), Demirözer (2022).

Araştırmada bazı öğrencilerin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında kendilerine fırsatları fark etme konusunda yarar sağladığını düşündükleri görülmüştür. Yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde Gürbüz, Turgut ve Salar (2013)'in yaptıkları çalışmanın sonunda 7E öğrenme modelinin öğrencilerin öğrenme ortamlarında karşılaştıkları fırsatları değerlendirmeleri kapsamında öğrencilere katkı sağladığını belirlemiştir. Gürlen (2011)'in probleme dayalı öğrenmeyi kullanarak yaptığı araştırma incelendiğinde araştırmanın probleme dayalı öğrenmenin öğrencilere yeni beceriler kazandırarak farklı bakış açıları kazandırdığı ve bu kapsamda fırsatlardan yararlanma becerisi kazandırdığı sonucuna ulaştığı belirlenmiştir. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşan farklı çalışmalara da (Tatar, 2007; Özgen ve Pesen, 2010; Benzer, 2011; Ülger, 2012; Ülger ve İmer, 2013; Dağyar, 2014; Budakoğlu, Coşkun ve Özeke, 2018; Kartal, 2020; Bayram, 2021) rastlanmıştır.

Araştırmada bazı öğrencilerin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında kendilerine dinginlik kazandırdığını düşündükleri belirlenmiştir. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan çok sayıda farklı çalışmaya rastlanmıştır. Benzer sonuçlara ulaşan araştırmalar incelendiğinde; Ezer ve Aksüt (2020), yaptıkları çalışmada 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde drama yönteminin kullanılmasının öğrencilerin sınıf içerisinde daha rahat etmelerine, derse yönelik ilgilerini artırmada, sınıfla uyumlu bir şekilde hareket etmelerine ve sakin davranarak dinginlik kazanmalarına katkı sağladığını tespit etmişlerdir. Ede (2012), zihin haritalama tekniğinin öğrencilerin okuma metinlerini anlamalarının yanı sıra derse yönelik dinginlik ve rahatlamalarına katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer biçimde Güven, Selvi ve Benzer (2018) de 7E öğrenme modelinin öğrencilere dinginlik kazandırarak daha sakin düşünmelerini sağladığını belirlemiştir.

Araştırmada bazı öğrencilerin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında kendilerine harekete geçme özelliği konusunda yarar sağladığını düşündükleri görülmüştür. Benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar incelendiğinde; Turgut, Çolak ve Salar (2017)'nin yaptıkları çalışmada 7E öğrenme modeline dayalı olarak hazırlanan çalışma yapraklarının öğrencilerin öğrenme sürecine daha aktif katılmalarını ve kendi öğrenmesinin sorumluluğunu almalarını sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Ateş (2017), 7E modeline dayalı öğretim etkinliklerinin öğrencileri çok boyutlu düşünmeye yönlendirdiği ve aynı zamanda bilgi toplama konusunda atılan davranmalarını sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Güven, Selvi ve Benzer (2018), 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarısını artırmanın yanında onları çok boyutlu düşünmeye yönlendirdiğini belirlemişlerdir.

Araştırmada bazı öğrencilerin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında kendilerine çok boyutlu düşünme becerisi kazandırdığını düşündükleri görülmüştür. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan çok sayıda farklı çalışmaya rastlanmıştır. Örneğin Baloğlu Uğurlu ve Aladağ (2015), mekansal düşünmenin sosyal bilgiler öğretimindeki yerini ve becerilere olan katkısını inceledikleri araştırmada mekansal düşünmenin öğrencilere çeşitli düşünme becerilerinin yanı sıra çok boyutlu düşünme becerisini de kazandırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Gömleksiz ve Kan (2009), yaptıkları araştırmada öğretim programının öğrencilere eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerisinin kazandırılması ile beraber öğrencilerde çok boyutlu düşünme becerisinin kazandırılmasına olanak tanıdığını ortaya koymuşlardır. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşan araştırmalar şu şekildedir: Özbek vd. (2012), Çetinkaya (2015), Kaymakçı (2015), Ecevit (2018), Kara (2018), Adem (2021), Demirel (2021), Karaer ve Öksüz (2022) ve Tosun (2022).

5.3. 7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi ile İlgili Öğretmen Görüş ve Deneyimlerine Ait Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmada yer alan sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere kendini tanıma konusunda yarar sağladığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Benzer biçimde Çelik ve Özbek (2013), 7E öğrenme modeliyle

yürütülen derslerin öğrencilere birçok beceriyle birlikte öz farkındalık da kazandırdığını belirlemişlerdir. Aynı şekilde Paliç Şadoğlu ve Akdeniz (2015), 7E öğrenme modelinin öğrencilerde öz farkındalık yarattığı sonucuna ulaşmışlardır. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan çok sayıda farklı çalışmaya da (Avcıoğlu, 2012; Yılmaz, 2013; Ay ve Acar, 2016; Bozdoğan ve Altunçekiç, 2018; Arslan ve Kuzu, 2019) rastlanmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere gözlem yapma becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Demirezen ve Yağbasan (2013), 7E öğrenme modeliyle yürütülen eğitim süreçlerinin öğrencileri gözlem yapmaya yönlendirerek gözlem becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilden Ateş (2017) de 7E öğrenme modelinin öğrencilerin gözlem becerisini geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan çok sayıda farklı çalışmanın (Yılmaz ve Huyugüzel Çavaş, 2006; Bıyıklı, 2013; İlter ve Ünal, 2014; Güney, 2017; Ceylan, 2018; Bezen, 2019; Gezer ve Oruç, 2022) alanyazında yer aldığı belirlenmiştir.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere araştırma becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan bazı araştırmalara rastlanmıştır. Çekilmez (2014), yaptığı araştırmada lise 2 fizik dersi elektrik konusunun öğretiminde 7E öğrenme modelinin kullanımının öğrencilere araştırma becerisi kazandırdığını ortaya koymuştur. Hamurcu (2016), araştırmasında 7E öğrenme modeliyle benzerlik taşıyan otantik öğrenmenin öğrencilere araştırma becerisi kazandırdığını belirlemiştir. Burkaz (2012), Toprak ve Çelikler (2012), Çelik (2013), Çınar ve İlik (2013), Koç (2014), Bayram (2015) ve Çevik ve Şahinkayas (2021) alanyazında benzer sonuçlara ulaşan diğer çalışmalardır.

Sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere çok boyutlu düşünme becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Güven, Selvi Benzer (2018), 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarısını artırmanın yanında onları çok boyutlu düşünmeye yönlendirdiğini belirlemişlerdir. Benzer biçimde Paliç Şadoğlu ve Akdeniz (2015), 7E öğrenme modeline uygun hazırlanan materyallerin öğrencilere çok boyutlu düşünme becerileri kazandırdığını

saptamışlardır. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan çok sayıda farklı çalışmaya da (Aslan, 2008; Demirel, 2014; Ceylaner, 2016; Gökçedağ, 2017; Yılmaz, Arıcı ve Dilber, 2017) rastlanmıştır.

Araştırmada yer alan sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere fikir üretme konusunda yarar sağladığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Benzer sonuçlara ulaşan araştırmalar incelendiğinde; Köksal (2014), araştırmasında 7E öğrenme modeline göre düzenlenmiş öğretim etkinliklerinin İngilizce dersindeki başarı ve tutuma etki ettiğini ve bu kapsamda öğrencilere fikir üretme konusunda yarar sağladığını tespit etmiştir. Şentürk (2022), sosyal bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik eğitimine yönelik görüşlerini irdelediği araştırmasında öğretmenlere girişimcilik eğitiminin verilmesinin öğretmenlerde yeni fikirlerin ortaya çıkması açısından yarar sağladığını belirlemiştir. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşan farklı çalışmalar da (Polat, Koçak, Çermik, Meral ve Boztaş, 2015; Deveci ve Çepni, 2017; Armut ve Kılınç, 2018; Tarahan, 2018; Gönülcü, 2019; Eroğlu ve Deveci, 2021; Şentürk, 2021) yer almaktadır.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere kararlı olma konusunda yarar sağladığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşan çalışmalarla karşılaşılmıştır. Örneğin Ergün ve Yurtseven (2018), ilkokul öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin geliştirilmesine yönelik öğretmen görüşleri ile ilgili olarak yaptıkları çalışmada öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmak amacıyla uygulanan etkinliklerin öğrenciye kararlılık, özgüven ve cesaret kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır. Akyürek ve Şahin (2013), ilkokul öğretmenlerinin girişimcilik becerisine yönelik görüşlerini inceledikleri araştırmada öğrencilere girişimcilik kazandırmanın öğrencilere hedeflere ulaşma ve fırsatları değerlendirme konularında kararlı olmalarını sağladığını belirlemiştir. Aynı sonuçlara ulaşan farklı bazı diğer araştırmalar ise şöyledir: Tağraf ve Halis (2008), Arpacı (2015), Arslan (2016), Deveci (2016) ve Soylu vd. (2021).

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere işbirliği becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar incelendiğinde; Çelik vd. (2015) yaptıkları araştırmada öğrencilere kazandırılan girişimcilik ve yaratıcı düşünme becerilerinin öğrencileri işbirliğine

yönelttiği ve öğrencinin sınıf içerisinde daha aktif hareket etmesine olanak sağladığı sonucuna ulaşmışlardır. Balım vd. (2008), 7E öğrenme modelinin öğrencilerin hem akademik başarısını artırdığını hem de öğrencilere işbirliği becerisi kazandırdığını belirlemişlerdir. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşan farklı çalışmalara da (Aydın, 2015; Uçar, 2018; Yücel ve Kanyılmaz, 2018; Turan, 2019; Gönül, 2023) rastlanmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmeninin 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi kapsamında öğrencilere analiz yapma becerisi kazandırdığı görüşünde olduğu belirlenmiştir. Alanyazın incelemesinde benzer sonuçlara ulaşan çok sayıda farklı çalışmaya da rastlanmıştır. Örneğin Akben ve Köseoğlu (2015), 5E modelinin öğrencilere çeşitli becerilerle birlikte analiz becerisini de kazandırdığını belirlemişlerdir. Çelik ve Özbek (2013), 7E öğrenme modelinin öğrencilere hipotez kurma becerisinin yanı sıra analiz yapma becerisi de kazandırdığını saptamışlardır. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşan başka çalışmalar da (Kara ve Çam, 2007; Aslan, 2019; Şahiner, 2022) yer almaktadır.

5.4. Öneriler

Araştırma sonunda ulaşılan sonuçlara bağlı olarak çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Söz konusu öneriler, uygulamaya yönelik ve araştırmaya yönelik olmak üzere iki başlık altında sunulmuştur.

5.4.1. Uygulamaya yönelik öneriler

- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), girişimcilik becerisinin günlük yaşama yönelik olması ve sosyal bilgilerin öğrencilere günlük yaşamda kullanacakları bilgi, beceri ve değerleri kazandırmayı amaçlayan bir ders olmasına bağlı olarak sosyal bilgiler dersi öğretim programında girişimcilik becerisine ilişkin daha fazla içeriğe yer verebilir.
- YÖK, sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirme programlarında 7E öğrenme modeli aracılığıyla öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmak konulu dersler okutabilir.
- MEB, sosyal bilgiler öğretmenlerine öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmada 7E öğrenme modelinden yararlanma konusunda hizmet içi eğitim verebilir.

- MEB, sosyal bilgiler ders kitaplarında 7E öğrenme modeline dayalı girişimcilik becerisi eğitime ilişkin içeriğe yer verebilir.

5.4.2. Araştırmaya yönelik öneriler

- 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisi, farklı sınıf düzeylerinde araştırılabilir.
- 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilere farklı beceriler kazandırmadaki etkisi araştırılabilir.
- 7E öğrenme modeline dayalı sosyal bilgiler eğitiminin öğrencilere bilgi, değer ve duyuşsal özellikler kazandırmadaki etkisi araştırılabilir.

6. KAYNAKÇA

- Adem, S. (2021). *Farklı stratejilerle zenginleştirilmiş 5E modeline dayalı fen öğretiminin öğrenci başarıları ve tutumuna etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Airasian, P. W. ve Walsh, M. E. (1997). Constructivist cautions. *Phi Delta Kappan*, 78(6), 444-449.
- Akarsu, O. (2023). Stratejik girişimciliğin temelleri. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 58-77.
- Akaydın, B. B. (2016). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde animasyonla desteklenmiş 5E modeli'nin öğrencilerin akademik başarı ve tutumuna etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akaydın, B. B. ve Kaya, S. (2018). Sosyal bilgiler dersinde animasyon içeren ve içermeyen 5E modeli'nin öğrencilerin başarı ve tutumuna etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 171-179.
- Akben, N. ve Köseoğlu, F. (2015). Inquiry-based learning and 5E model in laboratory practices: A professional development program for prospective classroom teachers. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 48(1), 161-198.
- Akyürek, Ç. ve Şahin, Ç. (2013). İlkokul öğretmenlerinin girişimcilik becerisine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 0(57), 51-68.
- Aldrich, H. (2005). Entrepreneurship. *Research in the Sociology of Work*, 15, 3-31.
- Amirudin, A., Fatchan, A. ve Utaya, S. (2016, Kasım). The effect of learning cycle 7E model for geographic achievement on multi-ethnic students. *1st International Conference on Geography and Education*'da sunulmuş bildiri. Atlantis Press, Malezya.
- Armut, B. ve Kılınç, M. (2018). 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmenliği adaylarının girişimcilik becerisi düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Field Education*, 4(1), 39-56.
- Arpacı, İ. (2015). Eğitim fakültesinde verilen girişimcilik dersinin öğretim etkinliğinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(30), 138-154.

- Arslan, H. ve Kuzu, A. (2019). Eba ders modülünün ve sınıf yazılımının ters yüz sınıf modelinde uygulanabilirliğine yönelik öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 20-36.
- Arslan, M. (2007). Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımlar. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 40(1), 41-61.
- Arslan, M. (2016). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi müfredatında yer alan girişimcilik ve kariyer bilinci geliştirme becerilerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aslan, E. (2008). *Drama temelli sosyal beceri eğitiminin 6 yaş çocuklarının sosyal ilişkiler ve işbirliği davranışlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aslan, H. (2019). *İlkokul dördüncü sınıf fen bilimleri öğretim programının ve uygulamaların öğrencilere üst düzey düşünme becerilerini kazandırma durumlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ateş, M. (2017). Yapılandırmacı yaklaşımın 7E modeline göre düzenlenmiş öğretim etkinliklerinin Türkçe dersindeki başarıya ve öğrenmedeki kalıcılığa etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 335-346.
- Avcıoğlu, H. (2012). Zihinsel yetersizliği olan çocuklara sosyal beceri kazandırmada işbirliğine dayalı öğrenme ve drama yöntemlerinin etkililiği. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 111-125.
- Ay, T .S. ve Acar, Ş. (2016). Sınıf öğretmenlerinin girişimcilik becerisi kazandırmaya yönelik görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 15(58), 960-976.
- Aydın, E. (2015). *Hayat bilgisi öğretim programlarında yer almış girişimci birey özelliklerinin incelenmesi ve bu özelliklerin kazandırılabilirliğinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Üniversitesi.
- Balım, A. G., İnel, D., & Evrekli, E. (2008). Fen öğretiminde kavram karikatürü kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve sorgulayıcı öğrenme becerileri algılarına etkisi. *İlköğretim Online*, 7(1), 188-202.
- Baloğlu Uğurlu, N. ve Aladağ, E. (2015). Mekânsal düşünmenin Türkiye’de sosyal bilgiler öğretim programındaki yeri ve öğretmenlerin bu beceri hakkındaki görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 0(32), 22-42.

- Barr, H. (1997). *Defining social studies*. Teachers and curriculum.
- Barr, R. D., Barth, J. L., & Shermis, S. S. (1978). *Defining the social studies* (No. 51). Arlington, VA: National Council for the Social Studies.
- Bayar, M. F. (2017). *7E öğrenme modelinin 8. sınıf fen ve teknoloji dersi “doğal süreçler” ünitesinde öğrencilerin akademik başarı, tutum ve motivasyonlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Bayram, B. (2015). *5E modelinin 6. sınıf dil bilgisi öğretiminde başarıya, akademik motivasyona ve kalıcılığa etkisi* (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bayram, H. (2021). *6. sınıf sosyal bilgiler dersinde probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisi* (Doktora Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bayram, H. (2022). 21. yüzyıl becerileri eğitiminde 7E öğrenme modeli. M. Şentürk, U. Şimşek ve Y. Topkaya (Editörler). *Yenilikçi yaklaşımlarla 21. yüzyıl becerileri eğitimi içinde* (s.77-88). Vizetek Yayıncılık.
- Benzer, A. (2011). Probleme dayalı öğrenme yaklaşımı ile türkçe ders planının hazırlanması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 268-287.
- Bezen, S. (2019). *Dalgalar konusunun sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımı ile desteklenen 5E öğrenme modeline göre işlenmesi: Bir eylem araştırması* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bıyıklı, C. (2013). *5E öğrenme modeline göre düzenlenmiş eğitim durumlarının bilimsel süreç becerileri, öğrenme düzeyi ve tutuma etkisi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Biber, A. Ç. ve Çetinkaya, S. (2017). 7E öğrenme halkası modelinin çarpanlar ve katlar konusunun öğretiminde akademik başarıya etkisi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (10), 292-311.
- Boydak, H. A. (2015). *Öğrenme stilleri*. Beyaz Yayınları.
- Bozdoğan, A. E. ve Altunçekiç, A. (2007). Fen bilgisi öğretmen adaylarının 5E öğretim modelinin kullanabilirliği hakkındaki görüşleri. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 579-590.

- Budakoğlu, İ. , Coşkun, Ö. ve Özeke, V. (2018). Probleme dayalı öğrenme süreci: Mevcut durum, sorunlar ve teknoloji destekli çözüm önerileri. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(4), 894-921.
- Bulut, H. (2012). *Eşeyli üreme ve mayoz bölünme konusunda 7E modelinin başarıya etkisinin araştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bulut, H. (2017). Lise biyoloji dersinde 7E yapılandırmacı yaklaşım öğretim modelinin başarıya etkisinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (10), 94-114.
- Burkaz, S. (2012). *Fen ve teknoloji öğretiminde üç boyutlu modellerin yapılandırmacı öğrenme ortamında kullanımı* (Yüksek Lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Bülbül, Y. (2010). *Effects of 7E learning cycle model accompanied with computer animations on understanding of diffusion and osmosis concepts* (Doktora Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ceylan, N. (2018). *Bilgisayar animasyonları destekli 5E öğrenme modelinin "Tepkimelerde hız ve denge" konusunda akademik başarı üzerine etkisi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ceylaner, S. (2016). *Dokuzuncu sınıf İngilizce öğretiminde ters yüz sınıf yönteminin öğrencilerin öz yönetimli öğrenmeye hazırbulunuşluklarına ve İngilizce dersine yönelik tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. ve Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz*. (Çev. Ed. A. Aypay). Anı yayıncılık.
- Cobern, W. W. (1993). Constructivism. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 4(1), 105-112.
- Coşkun, H. (2011). *5E öğrenme modelinin ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin maddeyi tanıyalım ünitesindeki başarı, tutum ve zihinsel yapılarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Creswell, J. W. ve Plano Clark, V. L. (2017). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage.

- Çekilmez, S. (2014). *Lise 2 fizik dersi elektrik konusunun öğretiminde 7E modelinin öğrenci başarı ve tutumuna etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelik, H. , Özbek, G. ve Kartal, T. (2013). The effect of the computer-aided 7E teaching model on students' science process skills. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (14), 926-932.
- Çelik, H. ve Özbek, G. (2013). 7E öğretim modelinin hipotez kurma ve değişken belirleme becerileri üzerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 13-23.
- Çelik, P. (2013). *Probleme dayalı öğrenmenin öğretmen adaylarının fizik dersi başarıları, öğrenme yaklaşımları ve bilimsel süreç becerileri üzerindeki etkisi* (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çepni, S., Şan, H. M., Gökdere, M. ve Küçük, M. (2001). Fen bilgisi öğretiminde zihinde yapılanma kuramına uygun 7E modeline göre örnek etkinlik geliştirme. *Yeni Binyılın Başında Türkiye' de Fen Bilimleri Sempozyumu*, İstanbul.
- Çermik, H. ve Şahin, B. D. A. (2010). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 201-212.
- Çetinkaya, S. (2015). *7E öğrenme halkası modelinin çarpanlar ve katlar konusunun öğretiminde akademik başarıya ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Çevik, M. ve Şahinkaya, Y. (2021). 5E modeliyle geliştirilen problem çözme yazılımının öğrencilerin maddenin halleri başarısına etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(47), 92-116.
- Çınar, D. ve İlik, A. (2013). İlköğretim fen eğitiminde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının üst düzey düşünme becerilerine etkisi. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 3(2), 22-34.
- Çolak, A. (2014). *Ortaöğretim 11. sınıf elektromanyetizma ünitesinde 7E modelinin öğrencilerin kavramsal başarılarına etkisi* (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çögür, İ. (2016). İktisadi doktrinlerde geçmişten günümüze girişimciliğin önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 65-80.

- Dağyar, M. (2014). *Probleme dayalı öğrenmenin akademik başarıya etkisi: Bir meta-analiz çalışması* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dalak, D. (2017). *5E öğrenme modelinin ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin zihinsel yapılarına ve bilimin doğasını öğrenmelerine etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, Z. (2019). *Çevre eğitiminde argümantasyon uygulamaları ile zenginleştirilmiş 5E öğrenme metodunun 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına, eleştirel düşünme ve tartışma becerilerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, O. E. (2014). *Pobleme dayalı öğrenme ve argümantasyona dayalı öğrenmenin öğrencilerin kimya dersi başarılarına, bilimsel süreç becerilerine ve bilimsel muhakeme yeteneklerine etkilerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, R. (2021). *Işık konusunun argümantasyon destekli tasarım temelli fen ve mühendislik uygulamaları ile öğretiminin 7. sınıf öğrencilerinin 21. yüzyıl yaşam becerileri ve öğrenme ürünlerine etkisi* (Doktora Tezi). Aksaray Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Demirezen, S. (2010). *Elektrik devreleri konusunda 7E modelinin öğrencilerin başarı, bilimsel süreç becerilerinin gelişimi, kavramsal başarıları ve kalıcılık düzeylerine etkisi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirezen, S. ve Yağbasan, R. (2013). 7E modelinin basit elektrik devreleri konusundaki kavram yanılgıları üzerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-2), 132-151.
- Demirörs, F. (2018). *Özdüzenleyici bilişsel stratejilerle zenginleştirilmiş 7E öğrenme modelinin öğrencilerin enerji konusundaki başarılarına ve bilimsel süreç becerilerine etkisi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Deveci, H. (2002). *Sosyal bilgiler dersinde probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin derse ilişkin tutumlarına, akademik başarılarına ve hatırlama düzeylerine etkisi* (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Deveci, H. ve Bayram, H. (2022). Sosyal bilgilerin tanımı, kapsamı ve önemi. Ö. Gürdoğan Bayır ve T. Selanik Ay (Editörler). *İlk ve ortaokul uygulama örnekleriyle sosyal bilgiler öğretimi içinde* (s.11-34). Vizetek Yayıncılık.
- Deveci, İ. (2016). *Fen bilimleri öğretim programıyla (5-8) bütünleştirilmiş girişimcilik eğitimi modüllerinin geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim bilimleri Üniversitesi.
- Deveci, İ. ve Çepni, S. (2017). Girişimcilik eğitimi modüllerinin fen bilimleri öğretmen adayları üzerindeki yansımaları. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(2), 813-856.
- Doğanay, A. (2008). Çağdaş sosyal bilgiler anlayışı ışığında yeni sosyal bilgiler programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 77-96.
- Durukan, L. (2021). Türkiye'de kadın girişimcilerin desteklenmesinde KOSGEB'in rolü. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 7(1), 17-3.
- Ecevit, T. (2018). *Argümantasyon destekli araştırma-sorgulamaya dayalı öğretim uygulamalarının fen öğretmen eğitimindeki etkililiği* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ede, Ç. (2012). *Zihin haritalama tekniğinin öğrencilerin Türkçe okuma metinlerini anlama, başarı ve öğrenmelerinin kalıcılığına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eisenkraft, A. (2003). Expanding the 5E model. *Science Teacher-Washington*, 70(6), 56-59.
- Erdem, A. T. (2017). Kurumsal girişimcilik üzerine yapılan çalışmaların içerik analizi yöntemiyle incelenmesi. *European Journal of Managerial Research*, (1), 1-8.
- Ergin, İ. , Kanlı, U. ve Tan, M. (2007). Fizik eğitiminde 5E modelinin öğrencilerin akademik başarısına etkisinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(2), 191-209.
- Eroğlu, S. ve Deveci, H. (2021). Ortaokul öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ile girişimcilik becerisinin sosyal bilgiler dersinde kazandırılmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1190-1211.
- Eroğlu, S., Deveci, H. ve Gürdoğan Bayır, Ö. (2020). Ortaokul öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9(4), 1204-1224.

- Ezer, F. ve Aksüt, S. (2020). 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde drama yönteminin kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 625-651.
- Faulk, M. R. (2008). Entrepreneurship education. *New England Journal of Entrepreneurship*, 11(1), 7.
- Gelen, D. İ. (2002). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde düşünme becerilerini kazandırma yeterliklerinin değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10), 100-119.
- Gezer, B. ve Oruç, Ş. (2022). Sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından 5E modeline göre hazırlanan ders planlarının incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 528-561.
- Gökçedağ, O. (2017). *Allosterik öğrenmeye dayalı fen ve teknoloji dersinin öğrencilerin fen dersine yönelik tutumlarına, güdülerine ve akademik başarılarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gömlüksiz, M. N. ve Kan, A. Ü. (2009). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerilerini kazandırmadaki etkililiğinin belirlenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 39-49.
- Gönen, S. , Kocakaya, S. ve İnan, C. (2006). The effect of 7E model of computer assisted teaching and constructivist learning methods on high school students' achievement and attitudes. *Turkish Online Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 5(4), 82-88.
- Gönül, T. (2023). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme düzeyleri ile girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gönülcü, K. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde öğrencilere mini şirketler kurmaları yoluyla girişimcilik becerisinin kazandırılması: Bir eylem araştırması* (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Görece, M. (2013). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının kuantum ve fiziği temel kavramlarını anlama düzeylerine 7E öğretim modelinin etkisi* (Doktora Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Green, S. B. ve Salkind, N. J. (2004). *Using SPSS for Windows and Macintosh: Analyzing and understanding data*. Pearson.

- Güney, S. (2017). *Fen bilimleri dersinde sorgulamaya dayalı öğrenme ortamında öğretmen geribildirimlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Gürbüz, F. (2012). *7E modelinin 6. sınıf fen ve teknoloji dersi Yaşamımızdaki Elektrik ünitesinde akademik başarı ve kalıcılığa etkisi* (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürbüz, F. , Turgut, Ü. ve Salar, R. (2013). 7E modelinin 6. sınıf fen ve teknoloji dersi “yaşamımızdaki elektrik” ünitesinde akademik başarı ve kalıcılığa etkisi. *Journal of Turkish Science Education*, 10(3), 81-93.
- Gürbüzoğlu Yalmancı, S. ve Yenice, E. (2015). Yapılandırmacı yaklaşımın 7E öğrenme modelinin 8. sınıf fen ve teknoloji dersi “mitoz ve mayoz bölünme” konusunda öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin incelenmesi. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*, 3(2), 65-77.
- Gürel, E. (2012). İç girişimcilik: Bir literatür taraması. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, (6), 57-75.
- Gürten, E. (2011). Probleme dayalı öğrenmenin öğrenme ürünlerine, problem çözme becerisine, öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (40), 221-232.
- Gürleroğlu, L. (2019). *5E modeline uygun web 2.0 uygulamaları ile gerçekleştirilen fen bilimleri öğretiminin öğrenci başarısına motivasyonuna tutumuna ve dijital okuryazarlığına etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güven, Ç. , Selvi, M. ve Benzer, S. (2018). 7E öğrenme modeli merkezli STEM etkinliğine dayalı öğretim uygulamalarının akademik başarıya etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(18),73-80.
- Hamurcu, G. C. (2016). *İlköğretim 7. sınıf Türkçe dersinde otantik öğrenmenin öğrencilerin problem çözme ve okuduğunu anlama becerileri ile derse ilişkin tutumlarına etkisi* (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hattab, H. W. (2014). Impact of entrepreneurship education on entrepreneurial intentions of university students in Egypt. *The Journal of Entrepreneurship*, 23(1), 1-18.

- Hussain, Z., Mahmood, Z. ve Asghar, M. A. (2022). Effect of 7E model on academic achievement of students in mathematics at secondary level. *Benazir Research Journal of Humanities and Social Sciences*, 1(1), 1-20.
- Kahyaoğlu, İ. ve Torun, G. (2021). 8. Sınıf cebirsel ifadeler ve özdeşlikler konusunun 7E öğrenme modeli ile öğretiminin öğrencilerin akademik başarıları ile öğrenmenin kalıcılığına etkisi ve öğrenci görüşleri. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi*, 5(2), 229-252.
- Kaleli, Y. S. (2018). *Piyano eğitiminde 5E modeli ve öğrenme stillerine dayalı uygulamaların başarı, kalıcılık ve tutuma etkisi* (Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kalik, G. ve Kırındı, T. (2022). Fen bilimleri dersinde okul dışı stem etkinliklerinin üstün/özel yetenekli öğrencilerin STEM'e karşı tutumlarına ve girişimcilik becerileri üzerine etkisi. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*, 10(1), 38-63.
- Kanlı, U. (2007). *7E modeli merkezli laboratuvar yaklaşımı ile doğrulama laboratuvar yaklaşımlarının öğrencilerin bilimsel süreç becerilerinin gelişimine ve kavramsal başarılarına etkisi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kanlı, U. (2009). Yapılandırmacı kuramın ışığında öğrenme halkası'nın kökleri ve Evrimi örnek bir etkinlik. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(151), 45-64.
- Kanlı, U. ve Yağbasan, R. (2008). 7E modeli merkezli laboratuvar yaklaşımının öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirmedeki yeterliliği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 91-125.
- Kara, H. (2018). *5E modeli destekli etkileşimli defterin öğrencilerin karışımlar konusundaki başarısına, motivasyon ve tutuma etkisi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kara, Y. ve Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32), 145-155.
- Karadal, H. (2016). *Girişimcilik, uygulamalı girişimcilik eğitimi ve güncel konular, girişimci destekleri ve iş planı*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Karaer, H. ve Öksüz, G. (2022). Öğretmen adaylarının tepkime hızına etki eden faktörler konusundaki başarı düzeylerine 5E öğrenme modeline göre yapılan deneylerin etkisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(35), 917-934.

- Karagöz Mırçık, Ö. (2018). *Basit elektrik devreleri konusu ile ilgili kavramların öğretiminde sanal laboratuvar destekli 7E öğretim modelinin öğrencilerin zihinsel modelleri üzerindeki etkileri* (Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kartal, Ş. (2020). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerine göre yenilikçi düşünme becerilerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaymakçı, S. ve Ata, B. (2012). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgilerin doğasıyla ilgili görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 35-64.
- Kaymakçı, Z. (2015). *5E öğrenme modeline göre hazırlanan etkinliklerin ortaokul 2. sınıf öğrencilerinin matematik dersi cebir öğrenme alanındaki akademik başarılarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kilmen, S. (2020). *Eğitim araştırmacıları için SPSS uygulamalı istatistik*. Anı Yayıncılık.
- Koç, Y. (2014). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin işbirlikli öğrenme modeli hakkında bilgilendirilmesi, bu modeli sınıfta uygulamaları ve elde edilen sonuçların değerlendirilmesi: Ağrı il örneği* (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Köksal, O. (2014). 7E modeline göre düzenlenmiş öğretim etkinliklerinin 6. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki başarılarına, tutumlarına ve kalıcı öğrenmelerine olan etkisinin incelenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(5), 1459-1475.
- Köksal, O. ve Ercan Demirel, E. (2017). 7E modeline göre düzenlenmiş İngilizce öğretim programının 11. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki başarılarına ve kalıcı öğrenmelerine etkisinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 3252-3265.
- Larochelle, M., Bednarz, N. ve Garrison, J. W. (1998). *Constructivism and education*. Cambridge University Press.
- Mecit, Ö. (2006). *The effect of 7E learning cycle model on the improvement of fifth grade students' critical thinking skills* (Doktora Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Mentiş Taş, A. Sosyal bilgiler öğretmenliği eğitimi program standartlarının belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 1-27.
- Meşeci, B. ve Karamustafaoğlu, S. (2015). Maddenin tanecikli yapısı ünitesine yönelik 4E modeli destekli etkinliklerin akademik başarıya etkisi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-12.
- Meydan, A.M. (2015). *Atomun yapısı konusunda uygulanan 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarısı ve tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2023). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı*. Ankara: Talim Terbiye Kurumu.
- Mothibi, G. (2015). A meta-analysis of the relationship between e-learning and students' academic achievement in higher education. *Journal of Education and Practice*, 6(9), 6-9, 25-33.
- Nafiah, D., Sunarno, W. ve Suharno, S. (2023). The interaction of student's creativity thinking skills through project based learning and learning cycle 7E in parabolic motion on the second grade students of senior high school. *Jurnal Penelitian Pendidikan IPA*, 9(2), 645-649.
- Nora, A. ve Snyder, B. P. (2008). Technology and higher education: The impact of e-learning approaches on student academic achievement, perceptions and persistence. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 10(1), 3-19.
- Nuhoğlu, H.ve Yalçın, N. (2006). Fizik laboratuvarı çalışmalarında “öğrenme halkası modelinin” öğrenci başarısına etkisi. *Türk Fen Eğitim Dergisi*, 3(2), 50-65.
- Nurdina, H., Martono, T. ve Sangka, K. B. (2019). Assessment of entrepreneurship interactive e-book based on learning cycle 7e for second grade student in-state vocational high school. *International Journal of Education and Social Science Research*, 2(6), 229-237.
- Osborne, J. F. (1996). Beyond constructivism. *Science education*, 80(1), 53-82.
- Önel, A. (2018). Girişimci öğrenciler ve öğretmenlerle girişimci Türkiye'ye. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 256-286.
- Özata Yücel, E. ve Kanyılmaz, B. M. (2018). Fen bilimleri dersi öğretim programında yer alan yaşam becerilerinin ilkökul öğrencilerine kazandırılmasına yönelik

- öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 10-33.
- Özbek, G., Çelik, H., Ulukök, Ş. ve Sarı, U. (2012). 5E ve 7E öğretim modellerinin fen okur-yazarlığı üzerine etkisi. *Journal of Research in Education and Teaching*, 1(3), 190-201.
- Özdevecioğlu, M. ve Cingöz, A. (2009). Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler: Teorik çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 0(32), 81-95.
- Özgen, K. ve Pesen, C. (2010). Probleme dayalı öğrenme (PDÖ) yaklaşımı ile işlenen matematik dersinde öğrencilerin problem çözme becerilerinin analizi. *Milli Eğitim Dergisi*, 40(186), 27-37.
- Özmen, C. (2015). Sosyal bilgiler öğretimi. C. Dönmez ve K. Yazıcı (Editörler). *Dünyada ve ülkemizde sosyal bilgiler içinde* (s.1-19). Pegem Akademi.
- Öztürk, C. ve Kafadar, T. (2020). 2018 Sosyal bilgiler öğretim programının değerlendirilmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 112-126.
- Paliç Şadoğlu, G. (2014). *Lise modern fizik ünitesine yönelik 7E öğretim modeline uygun tasarlanan materyalin etkisinin incelenmesi* (Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Paliç Şadoğlu, G. ve Akdeniz, A. R. (2015). 7E öğrenme modeline yönelik tasarlanan materyallerin lise öğrencilerinin modern fizik başarılarına etkisi. *Journal of Computer and Education Research*, 3(5), 96-129.
- Paliç Şadoğlu, G. ve Akdeniz, A. R. (2015). Modern fizik konularının öğretiminde 7E öğrenme modelinin kullanılmasına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (25), 1-30.
- Polat, S. , Koçak, B. , Çermik, F. , Meral, E. ve Boztaş, M. (2015). İlköğretim sosyal bilgiler ders kitaplarının girişimcilik kazanımı açısından öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (62), 455-470.
- Polat, S. ve Aksoy, B. (2021). Sosyal bilgiler öğretiminde çağdaş öğrenme ve öğretme yaklaşımları. S. Polat ve B. Aksoy (Editörler). *Sosyal bilgiler öğretimi içinde* (s.1-20). Pegem Akademi.
- Saraç, H. (2015). *Çoklu ortam destekli 7E modeline göre tasarlanan uygulamaların 5. sınıf fen bilimleri dersi “maddenin değişimi” ünitesinde öğrencilerin öğrenme ürünlerine etkisi* (Doktora Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Saraç, H. (2016). Yapılandırmacı yaklaşım 7E öğrenme halkası modeli ile ilgili yapılan araştırmalar: içerik analizi çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 11(9), 701-724.
- Saraç, H. (2017). 7E öğretim modeline göre hazırlanan materyallerin öğrencilerin ısı ve sıcaklık kavramlarını anlamalarına etkisi. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*, 5(1), 1-19.
- Saraç, H. ve Tarhan, D. (2017). Effect of multimedia assisted 7E learning model applications on academic achievement and retention in students. *European Journal of Educational Research*, 6(3), 299-311.
- Selanik Ay, T. ve Acar, Ş. (2016). Sınıf öğretmenlerinin girişimcilik becerisi kazandırmaya yönelik görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(58), 960-976.
- Shuaibu, A., & Ishak, N. A. (2020). Effect of the 7E instructional strategy on the overall attitude of students in biology in public secondary schools in Adamawa state, Nigeria. *Asia Pacific Journal of Educators and Education*, 35(2), 171-186.
- Soylu, A., Şenel, D., Kalfa, V. R., ve Kocaalan, M. L. (2021). Girişimcilik eğitimlerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine olan etkilerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 311-335.
- Suardana, I. N., Redhana, I. W., Sudiatmika, A. A. ve Selamat, I. N. (2018). Students' critical thinking skills in chemistry learning using local culture-based 7E learning cycle model. *International Journal of Instruction*, 11(2), 399-412.
- Şahin, E. ve Yağbasan, R. (2022). Integrating different teaching methods to teach magnetic fields topic: Using creative drama and 7E learning model. *Pamukkale University Journal of Education*, (54), 215-248.
- Şahin, Y. İ. (2016). *Drama tekniği ile zenginleştirilmiş 5E öğretim modelinin öğrenci başarı ve tutumlarına yönelik etkileri* (Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Şahiner, D. (2022). *Okul öncesi eğitimde steam eğitim yaklaşımından esinlenerek 5E öğrenme modeli ile fen uygulamaları: Bir eylem araştırması* (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Şentürk, Y. (2021). *Girişimcilik becerisi kazandırmada öğretim materyali geliştirme ve kullanılacak öğretim yöntem ve tekniklerini belirleme hakkında sosyal*

- bilgiler öğretmenlerinin görüşleri (Bursa ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şentürk, Y. (2022). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik eğitime ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 98-132.
- Şerefli, B. (2020). *Sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz edilmiş sınıf modeli: Akademik başarıya, tutuma etkisi ve öğrenci görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics*. Pearson.
- Tağraf, H. ve Halis, M. (2008). Üniversitelerdeki girişimcilik eğitiminin "girişimsel öz yetkinlik" algısı üzerine etkisi: Bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 91-111.
- Tanrıverdi, G. (2012). *Fen ve teknoloji öğretiminde 7E öğrenme model merkezli fizik laboratuvar uygulamalarının öğrencilerin öğrenme ürünlerine etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Tarhan, M. (2018). *Sosyal bilgiler dersinde girişimcilik becerisinin kazandırılması üzerine bir eylem araştırması* (Doktora Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tarhan, M. ve Kılıç, F. (2017). Sosyal bilgiler eğitiminde girişimcilik becerisinin kazandırılmasına yönelik kaynaklar bibliyografyası. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1974-1993.
- Taş, M. (2014). Karikatür destekli fen öğretimine ilişkin bir araştırma: İlköğretim 6. sınıf yaşamımızdaki elektrik ünitesi örneği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 26(2), 473-500.
- Tatar, E. (2007). *Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının termodinamiğin birinci kanunu anlamaya etkisi* (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Tetik, S. (2019). *9. sınıf kimya dersi sıvılar konusunun 5E modeli ve TGA tekniği (Tahmin-gözlem-açıklama) ile öğretiminin öğrencilerin başarısına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Toprak, F. (2011). *Fen bilgisi öğretmenliği genel kimya laboratuvarında 3E ve 5E öğretim modellerinin uygulanmasının öğrencilerin akademik başarısı, bilimsel süreç becerileri ve derse karşı tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Toprak, F. ve Çelikler, D. (2012). Genel kimya laboratuvarında 3E, 5E öğrenme halkalarının kullanılmasının fen bilgisi öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 58-92.
- Toprak, F. ve Çelikler, D. (2013). Genel kimya laboratuvarında 3E 5E öğrenme halkalarının kullanılmasının fen bilgisi öğretmen adaylarının fen, kimya ve laboratuvara karşı tutum ile algılarına etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(26), 1-21.
- Torun, E. D. (2020). Online distance learning in higher education: E-learning readiness as a predictor of academic achievement. *Open Praxis*, 12(2), 191-208.
- Tosun, A. (2022). *Özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde mekânsal düşünme becerilerinin geliştirilmesi: Eğitim modülü* (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Turan, S. (2019). *Fen, mühendislik ve girişimcilik uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri ve rehber materyal geliştirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi. Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- Turgut, Ü. , Çolak, A. ve Salar, R. (2017). 7E öğrenme modeline uygun olarak çalışma yaprağı hazırlama (elektromanyetizma ünitesi örneği). *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 227-251.
- Türe, A. M. , Kurt, M. ve Haşiloğlu, M. A. (2017). 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarıları ve tutumlarına etkisi: Atomun yapısı konusunda örnek bir çalışma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(63), 28-52.
- Türel, Ö. (2008). Hizmet sektöründeki Kobi'lere yönelik elektronik ticaret ve sanal girişimciliğin modellenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(3), 309-326.
- Uçar, C. (2018). *Argümantasyon tabanlı öğretimin öğrencilerin bilimsel yaratıcılıkları, girişimcilikleri ve sorgulayıcı öğrenme becerileri üzerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uygun, K. ve Er, A. R. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 136-157.
- Uygun, M. , Mete, S. ve Güner, E. (2012). Genç girişimci adayların girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 145-156.

- Ülger, K. (2012). Görsel sanatlar eğitiminde probleme dayalı öğrenme yönteminin öğrencilerin problem çözme becerilerine etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(195), 23-42.
- Ülger, K. ve İmer, Z. (2013). Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri üzerine etkisi. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 382-392.
- Ülker, B. (2023). *7E öğrenme modelinin yabancı dil öğretiminde öğrencilerin akademik başarı, eleştirel düşünme becerileri ve öz düzenleme becerilerine olan etkileri: Karma bir çalışma* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Wesley, E. B. (1935). Social studies. *Review of Educational Research*, 5(1), 75-82.
- Yalçın, C. (2020). 5E öğretim modeline göre geliştirilen oyunların Almanca hazırlık sınıflarında dil becerilerinin gelişimine etkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (20), 493-508.
- Yalçın, E. (2010). *5E öğrenme yönteminin 8. sınıf öğrencilerinin yaşamımızdaki elektrik konusunu anlamalarına ve Fen'e yönelik tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yelkikalan, N. , Akatay, A. ve Altın, E. (2010). Yeni girişimcilik modeli ve yeni nesil girişimci profili: İnternet girişimciliği ve y, m, z kuşağı girişimci. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 10(20), 489-506.
- Yenice, E. (2014). *Yapılandırmacı yaklaşımın 7E öğrenme modelinin 8. sınıf fen ve teknoloji dersi "Mitoz ve Mayoz Bölünme" konusunda öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldız, E. (2008). *5E modelinin kullanıldığı kavramsal değişime dayalı öğretimde üst bilişin etkileri: 7. sınıf kuvvet ve hareket ünitesine yönelik bir uygulama* (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldızbaş, E. (2019). *Ortaokul 8. sınıf fen bilimleri dersi kuvvet ve katı basıncı ilişkisi konusunun öğretiminde 7E modelinin öğrenci başarısına ve tutumuna etkisinin araştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaz, H. ve Huyugüzel Çavaş, P. (2005). 4-E Öğrenme döngüsü yönteminin öğrencilerin elektrik konusunu anlamalarına olan etkisi. *Journal of Turkish Science Education*, 3(1), 3-18.

- Yılmaz, M. , Arıcı, F. ve Dilber, R. (2017). Altı şapkalı düşünme tekniğinin 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisi. *Researcher*, 5(1), 128-139.
- Yılmaz, S. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde bir yöntem olarak dramanın kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 123-145.
- Yurtseven, R. ve Ergün, M. (2018). İlkokul öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin geliştirilmesine yönelik öğretmen görüşleri. *International Journal of Social Science Research*, 7(1), 118-140.
- Zare, M., Sarikhani, R., Salari, M. ve Mansouri, V. (2016). The impact of e-learning on university students' academic achievement and creativity. *Journal of Technical Education and Training*, 8(1), 191-208.
- Zıngal, Y. (2015). *7E öğrenme modelinin sosyal bilgiler dersi “demokrasinin serüveni” ünitesinde işlenişinin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

EK-1 Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Araştırma İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 27.01.2023-E.63272

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-95531838-050.99-63272
Konu : Etik Kurul Kararı

27.01.2023

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM

İlgi : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün 10.01.2023 tarih ve 61540 sayılı yazısı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün ilgi yazısına istinaden Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM'ın danışmanlığını yaptığı, yüksek lisans öğrencisi Pınar DUMAN'ın "**7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Düzeyine Etkisi**" başlıklı bilimsel araştırması Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunca incelenmiş olup, 25.01.2023 tarih ve 12 sayılı karar ile söz konusu araştırmaya izin verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Güray OKYAR
Etik Kurulu Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : *BSE4MUZ0HP* Pin Kodu : 68882

Belge Takip Adresi : https://ebys.agri.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?

Adres : Erzurum yolu üzeri 4. km Rektörlük Kampüsü Merkez/AĞRI

Telefon : 04722159863 Faks:04722151182

e-Posta : gensek@agri.edu.tr Web : genelsekreterlik.agri.edu.tr

Kep Adresi : agribrahimcecenuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için : Yılmaz SABUNCU

Unvanı : Şube Müdürü

Tel No : 1280

EK-2 Ağrı İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-78971437-605.01-71018746
Konu : Araştırma İzni
(Pınar DUMAN)

24.02.2023

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : E-78971437-605.01-70859819 sayılı ve 22/02/2023 tarihli valilik oluru.

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Pınar DUMAN'ın "7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Girişimcilik Becerisine Etkisi" başlıklı tez çalışmasını olur yazısı ekimizde sunulmuş olup , denetimi okul müdürlüklerince yapılmak üzere gerekli kolaylıkların sağlanması hususunda;

Gereğini rica ederim.

İshak HASANOĞLU
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdür V.

Ek:

- 1-Valilik Oluru
- 2-Kayıtlı yazı ve ekleri

Dağıtım:

- 1-7 İlçe Kaymakamlığı(İlçe MEM)
- 2-Merkez ilçeye bağlı seçili kurumlar

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : İl Millî Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü
AR-GE birimi Merkez/AĞRI
Telefon No : 0 (472) 280 94 42
E-Posta:
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Muhammed Fatih TURAN
Unvan : Öğretmen
İnternet Adresi:
Faks:
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 6632-72b6-382d-8527-3bbd kodu ile teyit edilebilir.

EK-3 Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği'ne İlişkin Örnek

Maddeler

Sevgili öğrenci,

Aşağıda girişimcilik özelliklerinizi belirlemek üzere maddelere yer verilmiştir. Bu maddeleri dikkatle okuyunuz. Daha sonra bu ifadelere hangi düzeyde sahip olduğunuzu değerlendirerek aşağıda bulunan seçenekler arasından kendinize uygun olanı işaretleyiniz. Çalışmanın amacına uygun bir şekilde değerlendirilebilmesi için soruları içtenlikle yanıtlamanız önemli görülmektedir. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

I. BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetin

: () Erkek

() Kız

Annenin Eğitim Durumu

Babanın Eğitim Durumu

() Okur-yazar değil

() Okur-yazar değil

() Okur-yazar

() Okur-yazar

() İlkokul mezunu

() İlkokul mezunu

() Ortaokul mezunu

() Ortaokul mezunu

() Lise mezunu

() Lise mezunu

() Üniversite mezunu

() Üniversite mezunu

() Lisansüstü eğitim mezunu

() Lisansüstü eğitim mezunu

Annenin Mesleği:

Babanın Mesleği:

() Ev hanımı

() Çalışmıyor

() İşçi

() İşçi

() Memur

() Memur

() Esnaf

() Esnaf

() Diğer

() Diğer

EK-3 Devamı

II. BÖLÜM

1. Başarılarımı devam ettirmek için çaba gösteririm. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
3. Belirlediğim hedefe ulaşmak için farklı yollar denerim. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
5. Belirlediğim bir hedefe ulaşmaya çalışırım. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
7. Başarılı olmak için kendimi motive ederim. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
9. Karşılaştığım yeni bilgilere ilgiyle yaklaşırım. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
11. Hayal kurmayı severim. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
13. İnsanların sorunlarını çözdüğümde kendime olan güvenim artar. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
15. Başarıya ulaşmak için risk alırım. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
17. Hayallerimi gerçeğe dönüştürmek için risk alırım. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
19. İsteklerimi elde etmek için risk alırım. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum

21. Risk içeren konularda cesaretli davranırım. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
23. Aldığım riskli kararların sonuçlarını üstlenirim. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
25. Beklenmeyen durumlarda ortaya çıkan fırsatları değerlendiririm. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
27. Olumsuz durumları fırsata çeviririm. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
29. Olaylara farklı açılardan bakarım. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum
31. Bir konuda kimsenin göremediği fırsatları fark ederim. a) Kesinlikle katılmıyorum b) Katılmıyorum c) Katılıyorum d) Kesinlikle katılıyorum

EK-4 Öğrenci Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

1. Sosyal Bilgiler dersinin 7E öğrenme modeli ile işlenmesi konusunda düşüncelerin nelerdir?
2. Sosyal bilgiler derslerinin 7E öğrenme modeli ile işlenmesi girişimcilik becerisini kazandırmada etkili oldu mu? örnek verebilir misin?
3. Sınıfta yapılan etkinlikler konusunda neler düşünüyorsun?
4. Sosyal bilgiler derslerinin 7E öğrenme modeli ile işlenmesi günlük yaşamında neleri etkiledi? Açıklar mısın?
5. Eklemek istediğin herhangi bir şey var mı?

EK-5 Öğretmen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

1. Sosyal Bilgiler dersinin 7E öğrenme modeli ile işlenmesi konusunda düşünceleriniz nelerdir?
2. Sizce sosyal bilgiler derslerinin 7E öğrenme modeli ile işlenmesi öğrencilere girişimcilik becerisini kazandırmada etkili oldu mu ? örnek verebilir misiniz?
3. Sizce sosyal bilgiler derslerinin 7E öğrenme modeli ile işlenmesi öğrencilerin günlük yaşamında neleri etkiledi? Açıklar mısın?
4. Eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

Tarih:

Gözlem notları:

EK-7 Öğrenci Araştırma Gönüllü Katılım Formu

Bu çalışma, *7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi* başlıklı bir araştırma çalışması olup “*7E öğrenme modelinin öğrencilerin girişimcilik beceri düzeyini artırıp artırmadığını*” belirleme amacını taşımaktadır. Çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM’ın danışmanlığında Pınar DUMAN tarafından yürütülmekte olup sonuçları ile 7E öğrenme modelinin girişimcilik becerisi üzerindeki etkisi, tüm yönleriyle ortaya konacaktır. Bu kapsamda gerçekleştirilecek çalışmanın sonuçları ile bilimsel alanyazına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

- Bu çalışmaya katılım, gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Araştırmanın deney aşaması süresince bulunduğunuz sınıfta 7E öğrenme modeli kapsamında uygulama yapılacaktır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda; ölçek, yapılandırılmamış gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme aracılığıyla sizden veri toplanacaktır.
- Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler öğrenme ürünlerinin dosyalanması yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten dolayı rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zaman ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi bölümünden Pınar DUMAN’a yöneltebilirsiniz.

EK-7 Devamı

Araştırmacının Adı-Soyadı: Pınar DUMAN

Adres: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakóltesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü/ Ağrı

**Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan
ayrılabilceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını
kabul ediyorum.**

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

EK-8 Öğrenci Velisi İzin Formu

Sayın veli,

Bu çalışma, *7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi* başlıklı bir araştırma çalışması olup “*7E öğrenme modelinin öğrencilerin girişimcilik beceri düzeyini artırıp artırmadığını*” belirleme amacını taşımaktadır. Çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM’ın danışmanlığında Pınar DUMAN tarafından yürütülmekte olup sonuçları ile 7E öğrenme modelinin girişimcilik becerisi üzerindeki etkisi, tüm yönleriyle ortaya konacaktır. Bu kapsamda gerçekleştirilecek çalışmanın sonuçları ile bilimsel alanyazına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

- Bu çalışmaya katılım, gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Araştırmanın deney aşaması süresince çocuğunuzun bulunduğu sınıfta 7E öğrenme modeli kapsamında uygulama yapılacaktır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda; ölçek, yapılandırılmamış gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme aracılığıyla çocuğunuzdan veri toplanacaktır.
- Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde çocuğunuzdan toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Çocuğunuzdan toplanan veriler öğrenme ürünlerinin dosyalanması yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de araştırma sırasında çocuğunuz için herhangi bir sebepten dolayı rahatsızlık hissederseniz çocuğunuzu çalışmadan istediğiniz zaman ayırabileceksiniz. Çocuğunuzun çalışmadan ayrılması durumunda çocuğunuzdan toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

EK-8 Devamı

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi bölümünden Pınar DUMAN'a yöneltebilirsiniz.

Araştırmacının Adı-Soyadı: Pınar DUMAN

Adres: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü/ Ağrı

Çocuğumun bu çalışmaya dahil olmasına, istediğim takdirde çocuğumun çalışmadan ayrılabilceğini bilerek çocuğumdan toplanan bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Veli Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

EK-9 Öğretmen Araştırma Gönüllü Katılım Formu

Bu çalışma, *7E Öğrenme Modeline Dayalı Sosyal Bilgiler Eğitiminin Öğrencilerin Girişimcilik Becerisine Etkisi* başlıklı bir araştırma çalışması olup “7E öğrenme modelinin öğrencilerin girişimcilik beceri düzeyini artırıp artırmadığını” belirleme amacını taşımaktadır. Çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYRAM’ın danışmanlığında Pınar DUMAN tarafından yürütülmekte olup sonuçları ile 7E öğrenme modelinin girişimcilik becerisi üzerindeki etkisi, tüm yönleriyle ortaya konacaktır. Bu kapsamda gerçekleştirilecek çalışmanın sonuçları ile bilimsel alanyazına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

- Bu çalışmaya katılım, gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Araştırmanın deney aşaması süresince bulunduğunuz sınıfta 7E öğrenme modeli kapsamında uygulama yapılacaktır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda; ölçek, yapılandırılmamış gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme aracılığıyla öğrencilerinizden veri toplanacaktır.
- Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden ve öğrencilerinizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden ve öğrencilerinizden toplanan veriler öğrenme ürünlerinin dosyalanması yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten dolayı rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zaman ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi bölümünden Pınar DUMAN’a yöneltebilirsiniz.

EK-9 Devamı

Araştırmacının Adı-Soyadı: Pınar DUMAN

Adres: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü/ Ağrı

**Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan
ayrılabilceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını
kabul ediyorum.**

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

EK-10 7E Öğrenme Modeline Göre Hazırlanan Ders Planı Örneği

Ders Planı	
Ders Adı:	Sosyal bilgiler
Süre:	40 dakika
Sınıf:	5
Öğrenme Alanı:	Üretim, dağıtım ve tüketim
Kazanım:	Yaşadığı yerin ve çevresinin ekonomik faaliyetlerini analiz eder
Beceri:	Girişimcilik
Konu:	Ekonomik faaliyetler ve coğrafya
Yöntem ve Teknik:	7E öğrenme modeli
Kaynak, araç ve gereç:	Ders kitabı, akıllı tahta, tablet, 7E öğrenme modeline uygun tasarlanmış ders materyalleri

Merak uyandırma:

- Dersten önce öğretmen öğrencileri gruplara ayırır ve ardından “Bu dersimizde yatırım nedir?, yatırım yaparken nelere dikkat edilmelidir?, yatırım projesi nedir ve nasıl hazırlanır?” sorularını soracağız ve sorularımıza cevap bulmaya çalışacağız.” diyerek öğrencilerin dikkatini konuya çeker.
- Öğretmen, “Şimdi bir bakalım sınıfımızda yatırım konusunda kim ne biliyor?” diyerek öğrencilerin konuya yönelik ön bilgi düzeylerini belirlemeye çalışır.
- Öğretmen, “Televizyondan, internetten ya da aile büyüklerinizden yatırımla ilgili bir şeyler duymuşsunuzdur. Duyduğunuz şeyleri hatırlamaya çalışın ve bizimle paylaşın.” Şeklinde bir ifadeyle öğrencilerin derse katılımını sağlamaya çalışır.
- Öğretmen tüm öğrencilerin derse katılımını sağlamak amacıyla tahtaya aşağıdaki çalışma kağıdını çizerek “Şimdi herkes bir sayfaya bu çalışma kağıdının aynısını geçirin. Sonra da çalışma kağıdında yer alan boşlukları doldursun. Çalışma kağıdındaki ifadelerle ilgili aklınıza ne geliyorsa yazabilirsiniz. Örnek de verebilirsiniz.” diyerek öğrencilerin düşüncelerini ve ön bilgileri kapsamında konuya ilişkin örnek durumlar kurgulamalarını

sağlamaya çalışır. Öğretmen bu ifadelerle ayrıca demokratik bir öğrenme ortamı inşa ederek öğrencilerin ön bilgilerini çekinmeden ifade etmelerine olanak sağlar.

1-) Yatırım;

.....
.....
.....dır.

2-) Yatırım yaparken dikkat edilmesi gerekenler;

.....
.....
.....dır.

3-) Yatırım projesi;

.....
.....
.....dır.

4-) Yatırım projesi hazırlanırken;

.....
.....
.....yapmak gerekir.

Keşfetme:

- Öğretmen, “Yatırım konusu, günümüzde son derece önemlidir. Yatırım sadece borsayla ilgilenmek ya da bir fabrika kurmak demek değildir. Gün içinde her an yatırımla ilgili durumlar yaşayabiliriz. Karşımıza fırsatlar çıkabilir. Fırsatları değerlendirmemiz gerekebilir.” diyerek öğrencilere derste işlenen konunun günlük yaşamla doğrudan ilişkili olduğunu hissettirir.
- Öğretmen öğrencilere “Şu an herkes sahip olduğu olanaklarla ne tür yatırımlar yapabileceğini düşünsün.” diyerek öğrencileri çok boyutlu düşünme etkinliklerine yönlendirir.

- Öğretmen, “Kendinizi kasmayın. Rahatça düşünün. Şu mümkün olmaz, bu mümkün olmaz demeyin. Kendinizi birer girişimci olarak düşünün. Elinizdeki olanaklarla ne tür girişimlerde bulunabileceğinizi hayal edin. Düşündüklerinizi bizimle paylaşın.” diyerek öğrencilerin düşünme süreçlerini zenginleştirmeye çalışır.
- Öğretmen “Düşünürken hem bana hem grup arkadaşlarınıza hem de diğer gruplardaki arkadaşlarınıza sorular sorabilirsiniz.” diyerek öğrencilerin işbirliği ve araştırma yapmalarını sağlamaya çalışır.
- Öğretmen, “Şimdi herkes düşündüklerini bize kısaca söylesin.” diyerek öğrencilerin birbirlerinin düşüncelerinden faydalanarak bilgilerini pekiştirmelerini sağlar.
- Öğretmen, “Şimdi de herkes kitap, tablet ve akıllı tahtayı kullanarak yatırım konusuyla ilgili araştırma yapsın.” diyerek öğrencileri araştırmaya yapmaya yönlendirir.
- Öğretmen, “Araştırma yaparken topladığınız bilgileri kaydedin. Daha sonra bu bilgileri birleştirerek yeni bilgiler oluşturacağız.” diyerek öğrencilerin veri seti oluşturmalarını sağlar.
- Öğretmen, sınıfta dolaşarak yardıma gereksinim duyan öğrencilere yardım eder.
- Öğretmen, “Farklı kaynaklardan farklı bilgilere ulaşırsanız, bilgileri karşılaştırın ve üzerine düşünün. Hangisinin doğru olduğu konusunda arkadaşlarınızla tartışın. Bana da sorabilirsiniz.” diyerek araştırmanın boyutunu genişletmeye çalışır.

Açıklama:

- Öğretmen, “Şimdi herkes topladığı bilgileri grubundakilerle paylaşsın. Her grup topladığı bilgileri birleştirerek konumuzla ilişkilendirsin.” diyerek grupların ortak bir bilgi haritası oluşturmalarını sağlar.
- Öğretmen, “Şimdi her grubun sözcüsü konumuzla ilgili hangi bilgilere ulaştıklarını söylesin.” diyerek her grubun sözcüsüne söz verir.
- Öğretmen, grup sözcülerinin açıklamalarındaki yanlış bilgileri tespit ederek düzeltir. Böylelikle öğrencilerin yanlış öğrenmeler yapmalarını engeller.

Genişletme:

- Öğretmen, “Şimdi elimizdeki bilgilerle ne tür bir yatırım projesi hazırlayabileceğimizi düşünelim. Düşünürken yatırım projesinde nelere dikkat etmemiz gerektiğine dikkat edelim.” diyerek öğrencileri bir yatırım projesi kurgulamaya yönlendirir.
- Öğretmen, “Şimdi tüm gruplara birer çalışma kâğıdı dağıtıyorum. Her grup bu çalışma kâğıda aklındaki yatırım projesiyle ilgili bilgileri yazsın.” diyerek aşağıdaki çalışma kâğıdını gruplara dağıtır.

Aklındaki Proje
.....
.....
.....
.....

- Öğretmen, “Şimdi tüm grup sözcüleri yatırım projelerini bize okusun.” der ve projelerdeki eksiklerin belirlenmesi için “Herkes bu projelerin nasıl daha zenginleştirilebileceğini düşünsün ve bize söylesin.” diyerek tüm öğrencileri proje geliştirme sürecine katkı sağlamaya yönlendirir.
- Öğretmen, tüm öğrencileri tartışmaya yönlendirerek zengin bir öğrenme ortamının oluşmasını sağlar.
- Öğretmen öğrencilere projeleri ile ilgili sorular sorarak oluşturdukları bilgilerin pekişmesini sağlar.

İlişkilendirme:

- Öğretmen, “Şimdi derste öğrendiklerimizi günlük yaşamımızda nasıl kullanabileceğimizi düşünelim.” diyerek öğrencilerin bilgilerini günlük yaşamla bağdaştırmalarını sağlamaya çalışır.
- Öğretmen, “Tüm gruplar günlük yaşamda bir girişim örneği düşünsün. Diğer derslerde öğrendiklerinizden de yararlanın. Günlük yaşamdan öğrendiklerinizden de yararlanın. Ağrı’daki koşulları göz önünde bulundurarak nasıl bir girişimde bulunabileceğinizi düşünün.” der ve ardından “Grup sözcüleri grupların karar verdiği girişimleri sınıfa söylesin.” diyerek öğrencileri öğrendikleri bilgileri hem günlük yaşamdaki bilgileriyle hem de farklı derslerde öğrendikleri bilgilerle ilişkilendirmeye yönlendirir.

Paylaşma/fikir alışverişi:

- Öğretmen, ‘‘Düşündüğünüz girişimleri diğer gruplardaki arkadaşlarınızla paylaşıp geliştirmeye çalışın.’’ diyerek öğrencilerin fikir alışverişi yapmalarını ve paylaşımda bulunmalarını sağlamaya çalışır.
- Öğretmen, ‘‘Bu konuyu okuldan sonra ailenizle ve arkadaşlarınızla da konuşun. Onlardan da görüş alın. Girişiminizi zenginleştirmeye çalışın.’’ diyerek öğrencileri farklı çevrelerle fikir alışverişi yapmaya yönlendirir.

Değerlendirme:

- Öğretmen, her bir öğrenciye yatırım konusuyla ilgili sorular sorarak girişimcilik düzeylerini sözel olarak anlamaya çalışır.
- Öğretmen, hatalı bilgilere sahip öğrencilerin bilgilerini düzeltir.
- Öğretmen, öğrencilere bir yatırım projesi hazırlamakla ilgili ödev verir ve ödevi çevrelerindeki tüm bireylerden bilgi toplayarak hazırlamalarını ister.